

UAB "PZU Lietuva gyvybės draudimas"
Mokumo ir finansinės padėties
ataskaita 2017

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
A. VEIKLA IR REZULTATAI.....	5
A.1 Veiklos informacija	5
A.2 Draudimo veiklos rezultatai	8
A.3 Investavimo veiklos rezultatai	10
A.4 Kitos veiklos rezultatai	13
A.5 Kita informacija	13
B. VALDYMO SISTEMA.....	14
B.1 Bendrieji valdymo reikalavimai	14
B.2 Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai.....	18
B.3 Rizikos valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo įvertinimą.....	19
B.4 Vidaus kontrolės sistema	24
B.5 Užsakomosios paslaugos.....	27
B.6 Valdymo sistemos vertinimas	27
B.7 Kita informacija	28
C. RIZIKOS POBŪDIS	29
C.1 Draudimo veiklos rizika	29
C.2 Rinkos rizika.....	32
C.3 Kredito rizika	37
C.4 Likvidumo rizika	38
C.5 Operacinė rizika	39
C.6 Kita reikšminga rizika.....	40
C.7 Kita informacija	40
D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS.....	42
D.1 Turtas.....	43
D.2 Įsipareigojimai	46
D.3 Metodų ir prielaidų vertinimo pagal IFRS ir MII skirtumų aprašymas	50
D.4 Kita informacija	52
E. KAPITALO VALDYMAS.....	52
E.1 Nuosavos lėšos	52
E.2 Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas	53
E.3 Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, taikymas apskaičiuojant kapitalo reikalavimą.....	55
E.4 Standartinės formulės ir bet kokių taikomų vidaus modelių skirtumai	55
E.5 Kapitalo reikalavimų nesilaikymas.....	55
E.6 Kita informacija	55
PRIEDAS. Kiekybinės informacijos lentelės.	56

SANTRAUKA

Ižanga

Ši mokumo ir finansinės padėties ataskaita parengta vadovaujantis Europos Parlamento ir tarybos direktyvoje 2009/138/EB apibrėžtais reikalavimais. Šios ataskaitos struktūra parengta remiantis Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 (toliau – Deleguotasis reglamentas) XX priedu, atskleidžiant tik informaciją, taikomą UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ (toliau – Bendrovė).

Ši mokumo ir finansinės padėties ataskaita parengta remiantis šiomis nuostatomis:

- LR Draudimo įstatymu;
- Deleguotuoju reglamentu;
- EIOPA gairėmis;
- Kitais susijusiais dokumentais.

Turto ir įsipareigojimų, išskyrus techninius atidėjinius, vertinimas buvo atliktas vadovaujantis Draudimo įstatymo, Deleguotojo Reglamento ir EIOPA turto ir įsipareigojimų, išskyrus techninius atidėjinius, pripažinimo ir vertinimo gairių nuostatomis.

Techninių atidėjinių vertinimas buvo atliktas vadovaujantis Draudimo įstatymo, Deleguotojo Reglamento ir EIOPA techninių atidėjinių vertinimo gairių nuostatomis.

Nuosavų lėšų vertė buvo įvertinta vadovaujantis Draudimo įstatymo, Deleguotojo Reglamento ir EIOPA nuosavų lėšų klasifikavimo gairių nuostatomis.

Mokumo kapitalo reikalavimas skaičiuojamas naudojant Mokumas II standartinę formulę ir apibrėžia Bendrovės kapitalo reikalavimą. Mokumo kapitalo reikalavimo tikslas pilnai įvertinti rizikas susijusias su esamomis veiklomis ir operacijomis, kurios bus vykdomos per ateinančius 12 mėnesių. Visi rizikos modulių ir submodulių skaičiavimai atliekami naudojant metodus, apibrėžtus Deleguotajame Reglamente.

Ataskaitoje visi skaičiai pateikiami tūkstančiais eurų, jei nenurodyta kitaip.

Veikla ir rezultatai

Bendrovė sėkmingai vykdė veiklą: iš viso per 2017 m. buvo pasirašyta 13.631 tūkst. Eur gyvybės draudimo įmokų (2016 m. – 11.765 tūkst. Eur), įmokų padidėjimas lyginant su 2016 m. sudarė 15,9 proc. 2018 m. planuojamas 17 proc. įmokų augimas.

Bendra portfelio draudimo suma 2017 m. augo neženkliai ir siekė 225 684 tūkst. eurų (2016 m. – 217 181 tūkst. eurų), tai labiausiai lėmė papildančiųjų draudimų sutarčių augimas.

Grynasis Bendrovės investicijų rezultatas 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 579 tūkst. eurų, investicijų grąža siekė 2,79 proc. Dėl Europos Centrinio banko vykdomos žemų palūkanų normos politikos ir tebesitęsiančių kiekybinio skatinimo veikslių, Bendrovės investicijų grąža mažėja.

Bendrovė 2017 m. uždirbo 302 tūkst. Eur pelno (2016 m. – 274 tūkst. Eur). Bendrovės pelningą veiklą užtikrina sumažintos administracinės išlaidos, geri investicinės veiklos rezultatai, stabilus draudimo išmokų lygis (detali informacija apie veiklą ir rezultatus pateikiama A dalyje).

Valdymo sistema

2017 metais keitėsi Bendrovės Stebėtojų tarybos nariai bei pirmininkas, taip pat Bendrovė atnaujino komitetų nuostatus patikslinant jų funkcijas bei atsakomybes (detali informacija pateikiama B dalyje).

Bendrovės valdymo sistema, įskaitant ir organizacinę struktūrą, atitinka Bendrovės veiklos mastą, funkcijų apimtį, rizikų prisiėmimo lygį ir sudėtingumą, ir padeda efektyviai įgyvendinti strateginius bei dabartinius verslo ir veiklos tikslus.

Rizikos pobūdis

Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika, tačiau vykdydama įprastą ir investicijų valdymo veiklą, Bendrovė susiduria ir su įvairia finansine rizika, įskaitant kredito riziką, likvidumo riziką ir rinkos riziką.

2017 metais Bendrovės gyvybės draudimo rizikos reikalaujamas kapitalo poreikis išaugo iki 3.621 tūkst. Eur (3.003 tūkst. Eur – 2016 metais), o sveikatos draudimo rizikos reikalaujamas kapitalas neženkliai išaugo ir sudarė 3.739 tūkst. Eur (3.317 tūkst. Eur – 2016 metais). Rinkos rizikos reikalaujamas kapitalas išliko stabilus ir sudarė 2.519 tūkst. Eur (2.546 tūkst. Eur – 2016 metais).

Detali informacija apie Bendrovės rizikos pobūdį pateikiama C dalyje.

Vertinimas mokumo tikslais

Vadovaujantis Mokumo Deleguotuoju reglamentu Bendrovė turta ir įsipareigojimus Mokumo tikslais vertina taip:

- turtas įvertinamas suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys galėtų juo apsieisti sąžiningos konkurencijos sąlygomis;
- įsipareigojimai įvertinami suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys sąžiningos konkurencijos sąlygomis galėtų juos perleisti viena kitai arba apmokėti.

Bendrovė vertindama turta ir įsipareigojimus laikosi toliau nustatytos vertinimo hierarchijos ir atsižvelgia į turto arba įsipareigojimo savybes, jei rinkos dalyviai nustatydami turto arba įsipareigojimo kainą vertinimo dieną atsižvelgtų į tas savybes.

Pagal numatytąjį vertinimo metodą draudimo ir perdraudimo įmonės turta ir įsipareigojimus vertina naudodamos to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje.

Kai to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamų rinkos kainų aktyvioje rinkoje naudoti neįmanoma, Bendrovė turta ir įsipareigojimus vertina naudodama atsižvelgiant į skirtumus patikslintas panašaus turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje.

Detali informacija apie vertinimo metodus ir skirtumus rengiant finansines ataskaitas pateikiami D dalyje.

Kapitalo valdymas

Mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti Bendrovė naudoja standartinę formulę. Bendrovė yra gerai kapitalizuota, jos mokumo būklė stabili.

2017 metų gruodžio 31 dienai mokumo kapitalo reikalavimas yra lygus 7.434 tūkst. eurų. Jis yra padengtas 17.276 tūkst. eurų tinkama kapitalo atsarga, sąlygojančia 9.842 tūkst. eurų Mokumas II kapitalo perviršį ir 232 proc. (2016 m. gruodžio 31 d. 202%) mokumo padengimo rodiklį.

SCR ir mokumo padengimo rodiklio pokytį per 2017 metus labiausiai įtakojo nerizikingų palūkanų normų kreivės pasikeitimas, peržiūrėtos prognozuojamų administracinių išlaidų prielaidos bei kiti neesminiai mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimo metodikos pasikeitimai.

Detali informacija apie kapitalo būklę pateikiama E dalyje.

A. VEIKLA IR REZULTATAI

A.1 Veiklos informacija

UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ įsteigta ir įregistruota Lietuvos Respublikos įmonių registre 2001 m. balandžio 25 d. Licencija gyvybės draudimo veiklai vykdyti Nr. 0015 gauta 2001 m. balandžio 10 d.

Pagrindinė Bendrovės veikla – draudimas ir su juo susijusi veikla. 2017 m. Bendrovė vykdė pagal Mokumas II klasifikuojamų draudimo rūšių – draudimo, suteikiančio teisę gauti pelno dalį, su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo, sveikatos ir kito gyvybės draudimo veiklą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2017 m. Lietuvos gyvybės draudimo rinkoje veiklą vykdė 8 bendrovės. Koncentracija Lietuvos gyvybės draudimo rinkoje yra labai aukšta. 2017 m. pabaigoje pagal pasirašytų draudimo įmokų apimtį trys didžiausios gyvybės draudimo kompanijos užima 60,4 proc. rinkos, t. y. 2,2 proc. punkto mažiau nei 2016 m. pabaigoje.

Per 2017 metus įmokos sumažėjo 6,2 proc. iki 231,3 mln. eurų, įmokų sumažėjimą nulėmė gyvybės draudimo įmokų lengvatų ribojimai (nustatyta 2 000 eurų maksimali metinė draudimo įmoka, kuriai taikoma gyventojų pajamų mokesčio lengvata) bei dėl to sumažėjusios vienkartinės įmokų apimtys.

Naujų pardavimų apimtys 2017 metais taip pat sumažėjo 6,2 proc. Paklausiausiu 2017 m. gyvybės draudimo produktu išliko investicinis gyvybės draudimas, kuris naujuose pardavimuose pagal metines draudimo įmokas sudarė 67 proc. Kaupiamieji tradiciniai gyvybės draudimo produktai naujuose pardavimuose ženkliai sumažėjo ir 2017 m. sudarė 12 proc.

Gyvybės draudimo rinkos draudimo produktų grupių įmokų dinamika per 2017 metus:

- Investicinis gyvybės draudimas – 12,6 proc. sumažėjimas;
- Tradicinis kaupiamasis gyvybės draudimas – 0,6 proc. sumažėjimas;
- Rizikinis gyvybės draudimas – 10,0 proc. padidėjimas;
- Anuitetai – 18,6 proc. padidėjimas;
- Sveikatos draudimas (papildomo draudimo įmokos / mokesčiai) – 8,5 proc. padidėjimas.

Bendrovės ekspertų vertinimu, Lietuvos gyvybės draudimo rinka 2018 metais išaugs, įmokų augimas sudarys iki 7 proc. ir didžiąja dalimi bus nulemtas stabilus periodinių gyvybės draudimo įmokų augimo.

Praėjusiais metais Bendrovė išlaikė tokias pačias naujų individualių gyvybės draudimo sutarčių pardavimo apimtį kaip ir 2016 metais.

Bendrovė sėkmingai išnaudoja pardavimų internetinį įrankį (LICOSS), kuriuo naudodamiesi klientai draudimo sutartis gali įsigyti visoje Lietuvoje esančiuose pardavimų taškuose. Atnaujintas pardavimų procesas padidino pardavimų efektyvumą ir kontrolės lygį.

Patvirtintą Bendrovės administracijos etatų struktūrą 2017 m. pabaigoje sudarė 53 darbuotojų etatai (2016 m. pabaigoje – 42 darbuotojų etatai). Etatų skaičiaus padidėjimas sąlygotas Pardavimų skyriaus struktūros išplėtimu – Telemarketingo grupės įkūrimu, brokerių kanalo priežiūros stiprinimu.

Informacija apie Bendrovę

Bendrovės pavadinimas	UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“
Teisinis statusas	Uždaroji akcinė bendrovė
Registracijos numeris, data ir vieta, licencijos numeris, data	110082737, 2001 m. balandžio 25 d., Juridinių asmenų registras

	Licencija gyvybės draudimo veiklai vykdyti Nr. 0015 gauta 2001 m. balandžio 10 d.
Adresas	Konstitucijos pr. 7, Vilnius LT-09308, Lietuva
Kontaktiniai duomenys	Tel. 19191, (8 5) 210 8630, www.pzugd.lt , info@pzugd.lt
Akcininkai	„Powszechny Zakład Ubezpieczeń“ S.A. Al. Jana Pawła II 24, 00-133 Varšuva, Lenkija Registro numeris 0000009831 (toliau „PZU“ S.A.) – 99,34 % Fiziniai asmenys – 0,66 %
Įstatinio (pasirašytojo) kapitalo dydis	7 168 758,40 EUR
Akcijų skaičius	247 540
1 akcijos nominalioji vertė	28,96 EUR
„PZU“ S.A. priklausančios įmonės Lietuvoje 2017 m. ir 2016 m. gruodžio 31 d.	UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ AB „Lietuvos draudimas“
Auditorius	„KPMG Baltics“, UAB Konstitucijos pr. 29, Vilnius LT - 08105, Lietuva
Perdraudikai	Munich Re RGA
Partneriai, vykdančys investavimo kryptių valdymą	UAB „INVL Asset Management“ UAB „Orion Asset Management“
Priežiūros institucija	Lietuvos banko Priežiūros Tarnyba Žirmūnų g. 151, Vilnius LT - 09128, Lietuva
Bendrovės pagrindinis akcininkas pagal valdomą įstatinio kapitalo dalį (99,34 %) yra „Powszechny Zakład Ubezpieczeń“ S.A. Bendrovė savo veikloje, vadovaujantis protingumo kriterijais bei atsižvelgiant į strateginius Bendrovės tikslus, nuosekliai vysto ir efektyvina savo valdymo ir veiklos sistemas.	
Bendrovės vadovas	Zbignev Gaverski, generalinis direktorius
Stebėtojų tarybos nariai	Roger Hilton Hodgkiss - pirmininkas Sławomir Włodzimierz Niemierka Katarzyna Galus Lidia Orzechowska Karol Pawel Zacharkiewicz
Valdybos nariai	Zbignev Gaverski Tadas Dovbyšas (iki 2018-03-08) Rafal Piotr Rybkowski Raimondas Geleževičius

Finansiniai metai	Bendrovės finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.
Darbuotojai	Patvirtintą Bendrovės administracijos etatų struktūrą 2017 m. pabaigoje sudarė 53 darbuotojų etatai (2016 m. pabaigoje - 42 darbuotojų etatai). Etatų skaičiaus padidėjimas sąlygotas Pardavimų skyriaus struktūros išplėtimu – Telemarketingo grupės įkūrimu, brokerių kanalo priežiūros stiprinimu. Per 2017 m. Bendrovės vidutinį darbuotojų skaičių, įskaitant darbuotojus regionuose, sudarė 75 darbuotojai (per 2016 m. – 68 darbuotojai).
Bendrovės filialai ir atstovybės	Bendrovė 2017 m. įregistruotų filialų ir atstovybių neturėjo. Visa gyvybės draudimo veikla buvo vykdoma iš pagrindinės buveinės per draudimo tarpininkus visoje Lietuvoje.
Patronuojamosios ir asocijuotosios įmonės	Bendrovė 2017 m. patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių neturėjo.

Svarbūs 2017 m. įvykiai:

- Atlikta juridinių asmenų gyvybės draudimo produktų poreikių analizė;
- Sukurtas verslo klientų skyrius;
- Vykdyta nuosavo tinklo plėtra regionuose – atidaryti pardavimų taškai Alytuje, Utenoje, Biržuose, Kelmėje, Plungėje ir Rokiškyje;
- Įdiegta metinė pardavimo tinklo motyvacijos sistema „Profesionalų lyga“;
- Išaugęs rekomendacijų iš AB „Lietuvos draudimas“ kiekis;
- IT sistemų vystymas – savitarnos sistemos vystymas;
- LICOSS išplėtimas / vystymas – Klientų vertinimo sistemos (RAG) diegimas, atnaujintos poreikių anketos, automatizuotas produkto parinkimas klientui atsižvelgiant į poreikius ir toleranciją rizikai, įdiegtas poreikių vertinimo procesas sutarties keitimo metu;
- Atnaujintos visos produktų taisyklės;
- Patvirtinti ir įdiegti Pagrindinės informacijos dokumentai produktams ir investavimo kryptims;
- Suformuoti ir įdiegti investavimo kryptų portfeliai.

Bendrovės veiklos planai ir prognozės 2018 m.:

- Bendrovės pardavimo tinklo vystymas, pardavimo pajamų augimas (30 proc.), konsultantų plėtra;
- Pardavimų verslo klientams vystymas;
- Brokerių kanalo priežiūros stiprinimas, rinkos dalies brokerių kanale didinimas;
- Telemarketingo grupės sukūrimas;
- Investicinio gyvybės draudimo be reikšmingos draudimo rizikos diegimas;
- Savitarnos sistemos vystymas – draudimo įmokų indeksacija, įmokų surinkimas, papildomų įmokų skatinimas, popardaviminių aptarnavimas;
- Pagrindinės draudimo sutarčių apskaitos programos vystymas;
- Draudimo produktų platinimo direktyvos ir Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimų diegimas;
- Personalo kompetencijų ugdymas.

Teisinių, ekonominių, socialinių, politinių ir technologinių aplinkos veiksnių įtaka Bendrovei:

- Prognozuojama stabili Lietuvos ūkio raida, atsigauananti darbo rinka, didėjančios pajamos, augančios sparčiau nei infliacija, didėjanti vidaus paklausa, maža draudimo skvarba, ilgainiui pastoviai augins draudimo rinką Lietuvoje;
- Geopolitinė įtampa, ES slegiančios problemos – kai kurių ES valstybių skolų problema, terorizmo grėsmė blogina ūkio dalyvių lūkesčius, tai neigiamai veikia bendrą ūkio plėtrą, taip pat ir draudimo rinką. Įmonės blogėjant lūkesčiams gali atidėti investicijas, mažinti darbuotojų skatinimui skiriamas lėšas.
- Mokumas II reikalavimai – griežtesni reikalavimai įmonės procesams, vidinėms procedūroms, rizikos valdymui.
- Pastovus darbo užmokesčio augimas (vid. 8%) teigiamai veiks įmonės pardavimų plėtros galimybes, bet neigiamai Bendrovės kaštus;
- Aprobota GPM lengvata (nuo 2017.01.01) gyvybės draudimo ir pensijų produktams neigiamai veikia naujų pardavimų ir papildomų įmokų apimtį rinkoje.
- 2008 m. finansų krizė neigiamai paveikė vartotojų pasitikėjimą investiciniu gyvybės draudimu. Investicinio produkto pardavimus gali riboti Draudimo produktų platinimo direktyvos reikalavimai.
- Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (GDPR) reikalavimai pareikalaus papildomų investicijų IT srityse, pokyčių vidiniuose procesuose.
- Užsitęsęs žemų palūkanų normos periodas verčia gyvybės draudimo įmones mažinti palūkanų normas sutartyse, dėl ko garantuotų palūkanų produktų paklausa mažėja.

A.2 Draudimo veiklos rezultatai

Iš viso per 2017 m. buvo pasirašyta 13 631 tūkst. eurų gyvybės draudimo įmokų (2016 m. – 11 765 tūkst. eurų), įmokų padidėjimas lyginant su 2016 m. sudarė 15,9 proc. 2018 m. planuojamas 17 proc. įmokų augimas.

Bendrovės portfelį sudaro virš 30 000 polisų (37 produktai). Šiuo metu yra prekiaujama 8 produktais, iš kurių investicinis (Inv_301) ir kaupimo (Inv_305) produktai yra dažniausiai pasirenkami sudarant naujas sutartis.

Bendra portfelio draudimo suma 2017 m. augo neženkliai ir siekė 225 684 tūkst. eurų (2016 m. – 217 181 tūkst. eurų), tai labiausiai lėmė papildančiųjų draudimų sutarčių augimas.

Bendrovė 2017 m. uždirbo 302 tūkst. eurų pelno (2016 m. – 274 tūkst. eurų). Bendrovės pelningą veiklą užtikrina sumažintos administracinės išlaidos, geri investicinės veiklos rezultatai, stabilus draudimo išmokų lygis.

Iš viso per praėjusius metus buvo priskaičiuota 3 559 tūkst. eurų draudimo išmokų ir išperkamuųjų sumų (2016 m. – 2 898 tūkst. eurų).

Bendrovė 2017 m. pabaigoje buvo suformavusi 36,1 mln. eurų draudimo techninius atidėjinius pagal IFRS, kurie yra pilnai padengti turimomis investicijomis (2016 m. – 29,3 mln. eurų).

Bendra turto suma 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 43,7 mln. eurų, ir per metus padidėjo 18,5 proc. (2016 m. gruodžio 31 d. – 36,9 mln. eurų). Nuosavas kapitalas ir rezervai sudarė 6,9 mln. eurų pagal IFRS (2016 m. gruodžio 31 d. – 6,6 mln. eurų).

Draudimo produktų veiklos rezultatas kiekvienoje produktų grupėje 2017 metais buvo teigiamas (draudimo veiklos rezultatai pagal IFRS pateikiami lentelėje apačioje). Detalesnis įmokų, išmokų ir sąnaudų skaidymas pagal Mokumas II draudimo rūšis pateikiamas Priedo S.05.01.02 lentelėje. Bendrovė veiklos kitose šalyse nevykdė (Priedo S.05.02.01 lentelė).

Tūkst. EUR	Individualus rizikinis produktas	Grupinis rizikinis produktas	Kaupiamieji produktai
2017 m. gruodžio 31 d.			
Pasirašytų įmokų suma	58,7	479,9	13.092,3
Pasirašytos įmokos, perduotos perdraudikams	-2,6	0,0	-39,3
Perkeltų įmokų techninio atidėjimo pasikeitimas	0,9	0,0	0,0
Uždirbtos įmokos, išskyrus perdraudikų dalį	57,0	479,9	13.052,9
Pelnas iš investicijų, priskirtas draudimo produktams	-	0,0	1.733,2
Draudimo išmokų ir techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudos	-35,9	-272,7	-10.244,9
Išmokėtos draudimo išmokos	-20,4	-220,8	-3.318,1
Perdraudikų dalis draudimo išmokose	0,0	0,0	5,8
Tiesioginės draudimo išmokų sureguliuavimo sąnaudos	-0,5	-10,8	-28,4
Netiesioginės draudimo išmokų sureguliuavimo sąnaudos	-1,4	-29,0	-105,4
Techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudos	-13,6	-12,0	-6.792,9
Perdraudikų dalis techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudose	0,0	0,0	0,0
Įsigijimo sąnaudos	-12,5	-47,9	-3.813,9
Administracinės sąnaudos	-3,2	-26,3	-718,8
Perdraudimo komisiniai	0,6	0,0	11,0
Techninis draudimo grupės rezultatas	5,9	133,0	25,4
2016 m. gruodžio 31 d.			
Pasirašytų įmokų suma	52,3	420,0	11.292,7
Pasirašytos įmokos, perduotos perdraudikams	-2,7	-	-47,9
Perkeltų įmokų techninio atidėjimo pasikeitimas	0,1	-	-
Uždirbtos įmokos, išskyrus perdraudikų dalį	49,7	420,0	11.244,8
Pelnas iš investicijų, priskirtas draudimo produktams	-	-	1.876,3
Draudimo išmokų ir techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudos	-9,8	-227,3	-9.135,6
Išmokėtos draudimo išmokos	-7,2	-188,4	-2.701,9
Perdraudikų dalis draudimo išmokose	-	-	17,4
Tiesioginės draudimo išmokų sureguliuavimo sąnaudos	-0,3	-10,6	-27,8
Netiesioginės draudimo išmokų sureguliuavimo sąnaudos	-1,0	-31,6	-112,0
Techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudos	-1,3	3,4	-6.296,8
Perdraudikų dalis techninių atidėjinių pasikeitimo sąnaudose	-	-	-14,5
Įsigijimo sąnaudos	-10,0	-60,9	-3.298,9
Administracinės sąnaudos	-4,2	-28,1	-767,7
Perdraudimo komisiniai	0,7	0,0	15,5
Techninis draudimo grupės rezultatas	26,4	103,7	-65,7

1 lentelė. Draudimo veiklos rezultatai pagal draudimo grupes

A.3 Investavimo veiklos rezultatai

Leidžiamas investicijas Bendrovėje sudaro:

- LR Vyriausybės, užsienio valstybių, savivaldybių išleisti skolos vertybiniai popieriai;
- įmonių išleisti skolos vertybiniai popieriai;
- nuosavybės vertybiniai popieriai;
- kolektyvinio investavimo subjektų vertybiniai popieriai (toliau – KIS);
- indėliai kredito įstaigose;
- suteiktos paskolos;
- išvestinės finansinės priemonės;
- investicinis nekilnojamas turtas.

Bendrovės visas turtas Mokumas II verte 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 42,19 mln. eurų ir per metus padidėjo 20,66 proc. (2016 metų gruodžio 31 d. - 34,97 mln. eurų). Investicinio turto padidėjimą lėmė draudimo sutarčių portfelio augimas.

Bendrovė laikosi konservatyvios investavimo strategijos – turtas daugiausia investuojamas į investicinio reitingo skolos vertybinius popierius. 2017 m. gruodžio 31 d. tokios investicijos sudarė 84,08 proc. investicijų portfelio.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas Bendrovės investicinis turtas pagal turto klases.

Investicinis turtas pagal turto klases, tūkst. Eur	2017 m. gruodžio 31 d.	%	2016 m. gruodžio 31 d.	%
Vyriausybių skolos vertybiniai popieriai	18.966	74%	14.360	68%
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.846	19%	4.095	19%
Kolektyvinio investavimo subjektų vienetai	977	4%	955	5%
Akcijos	1	0%	0	0%
Pinigai	637	3%	1.587	8%
Indėliai	6		-	-
Nekilnojamas turtas	26	0%	26	0%
Iš viso	25.459	100%	21.023	100%

2 lentelė. Bendrovės investicinis turtas pagal turto klases

Daugiau negu 40% investicinio portfelio sutarčių sudarė finansinės priemonės, išleistos Lietuvoje. Toliau pateikiamas Bendrovės investicinio turto geografinis pasiskirstymas.

Šalys	2017 m. gruodžio 31 d.	%	2016 m. gruodžio 31 d.	%
LT	10.333	41%	8.588	41%
PL	2.715	11%	2141	10%
LV	1549	6%	436	2%
HU	1.697	7%	1794	9%
HR	1.569	6%	796	4%
RO	1.918	7%	1.831	9%
SI	651	3%	635	3%
BG	1.846	7%	1702	8%
TR	28	0%	6	0%
EE	848	3%	850	4%
SE	507	2%	496	2%
FR	997	4%	935	4%
LU	66	0%	22	0%
US	31	0%	9	0%
IE	138	1%	261	1%
DE	553	2%	524	2%
MX	13	0%	-	0%
Iš viso	25.459	100%	21.023	100%

3 lentelė. Bendrovės investicinis turtas pagal šalis

Bendrovės pagrindinė investavimo valiuta eurais. Daugiau nei 99 procentus investicinio portfelio vertės sudarė investicijos eurais.

Turtas, kai investavimo rizika tenka draudėjui, yra perduotas valdyti dviems investicijų valdymo įmonėms: UAB „INVL Asset Management“ ir UAB „Orion Asset Management“.

Investicijų pajamos ir sąnaudos yra pripažįstamos pelne (nuostoliuose) laikantis kaupimo principo. Investicijų perleidimo pelnas ir nuostoliai pripažįstami tuo laikotarpiu, kuriuo investicijos buvo perleistos. Investicijų perleidimo pelnu pripažįstamas teigiamas skirtumas tarp perleidimo ir apskaitinės vertės, o perleidimo nuostoliais – neigiamas skirtumas.

Bendrovė dalijasi papildomu investicijų pelnu. Palūkanos, įrašytos į draudėjo sąskaitas, priskiriamos sumai, kuri sukaupiama kaip dividendai, didinant investicinių vienetų vertę.

Didžiausią Bendrovės pajamų dalį sudaro palūkanos iš fiksuotų pajamų skolos vertybinių popierių, sąnaudas – nuosavybės vertybinių popierių nuostolis dėl vertės sumažėjimo. Investicinės pajamos iš finansinių priemonių pasiskirstė taip:

Straipsnis	Skolos vertybiniai popieriai	Nuosavybės vertybiniai popieriai	Terminuoti indėliai ir pinigai	Pastatai	Iš viso
2017 m. gruodžio 31 d.					
Palūkanų ir dividendų pajamos	501	22	-	-	523
Rinkos vertės padidėjimas	50	124	-	-	174
Investicijų perleidimo pelnas	-	-	-	-	0
Pajamos iš žemės ir pastatų	-	-	-	-	0
Iš viso	551	146	0	0	697
2016 m. gruodžio 31 d.					
Palūkanų ir dividendų pajamos	471	17	-	-	488
Rinkos vertės padidėjimas	17	138	1	-	156
Investicijų perleidimo pelnas	-	3	-	-	3
Pajamos iš žemės ir pastatų	-	-	-	2	2
Iš viso	488	159	1	2	649

4 lentelė. Bendrovės investicinės veiklos pajamos pagal finansines priemones

2017 m. gruodžio 31d. investicijų pajamoms priskirtų gautinų sumų vertės sumažėjimo pokytis sudaro 16 tūkst. eurų. Visos investicinės veiklos pajamos Bendrovės pelno (nuostolių) ataskaitoje sudaro 699 tūkst. eurų. Didžiąją dalį Bendrovės investicinės veiklos sąnaudos 47,41 proc. sudaro netiesioginės investicijų sąnaudos bei kolektyvinio investavimo subjektų rinkos vertės sumažėjimas – 38,52 proc.

Straipsnis	Skolos vertybiniai popieriai	Nuosavybės vertybiniai popieriai	Terminuoti indėliai ir pinigai	Pastatai	Iš viso
2017 m. gruodžio 31 d.					
Rinkos vertės sumažėjimas	2	52	-	-	54
Investicijų perleidimo nuostoliai	-	-	-	-	0
Investicijų valdymo sąnaudos	17	-	-	-	17
Netiesioginės investicijų sąnaudos	64	-	-	-	64
Iš viso	2	52	0	0	135
2016 m. gruodžio 31 d.					
Rinkos vertės sumažėjimas	7	102	-	-	109
Investicijų perleidimo nuostoliai	-	1	-	-	1
Investicijų valdymo sąnaudos	-	-	-	-	14
Netiesioginės investicijų sąnaudos	-	-	-	-	67
Iš viso	7	103	-	-	191

5 lentelė. Bendrovės investicinės veiklos sąnaudos

Grynasis Bendrovės investicijų rezultatas 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 579 tūkst. eurų, investicijų grąža siekė 2,79 proc. Dėl Europos Centrinio banko vykdomos žemų palūkanų normos politikos ir tebesitęsiančių kiekybinio skatinimo veiksnių, Bendrovės investicijų grąža mažėja. 2018 metais išsipirkus didelės apimties ankstesnio laikotarpio skolos vertybinių popierių emisijoms ir, atsižvelgiant į sumažėjusį reinvestavimo palūkanų lygį, bei tikėtiną nežymų palūkanų augimą, prognozuojama, kad mažės ir metinė investicijų grąža.

2017 metų investicinių pajamų pelningumas neviršijo priimtų įsipareigojimų klientams, todėl papildomas investicinis pelnas nebuvo skiriamas.

Bendrovėje investavimo procesas vykdomas Generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinta tvarka.

Priimant sprendimą dėl investicijų:

- įvertinama rizika, susijusi su investicijomis, atsižvelgiant ne tik kapitalo reikalavimus;
- nepasikliaujama vien tik trečiųjų šalių, tokių kaip finansų įstaigos, turto valdytojai arba reitingų agentūros teikiama informacija;
- naudojama informacija, skelbiama daugelyje pagrindinių laikraščių, teletekstuose ir įvairiuose tinklalapiuose, kuriuos prižiūri rinkos operatoriai, finansinių paslaugų įmonės ir kiti viešosios informacijos rengėjai.

Bendrovėje išvestinės finansinės priemonės gali būti naudojamos tik tada, jeigu jos patvirtintos Investavimo komiteto ir tik kaip rizikos mažinimo priemonė, kai atitinkamos susijusios rizikos yra gerai suprastos ir valdomos. Išvestinėmis finansinėmis priemonėmis siekiama apdrausti investicijų portfelį nuo galimų neigiamų rinkos pokyčių bei sumažinti rizikos veiksnių įtaką investicijų portfelio vertei. 2017 metais Bendrovė investicijų portfeliui išvestinių finansinių priemonių nenaudojo. 2016 metais išankstiniai valiutos keitimo sandoriai (angl. forward) buvo naudojami gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investavimo kryptyse.

A.3.1 Pelnas ir nuostolis tiesiogiai įtraukti į nuosavą kapitalą

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė negavo jokių pelno ir nuostolio, kurie būtų tiesiogiai įtraukti į nuosavą kapitalą.

A.3.2 Investicijos į pakeitimo vertybiniais popieriais priemones

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė neturėjo jokių investicijų į turto pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas.

A.4 Kitos veiklos rezultatai

Kitos pajamos apima pajamas, uždirbtas suteikus kitas nei draudimo paslaugas. 2016 m. kitų pajamų išaugimas buvo lemtas vieno nekilnojamo turto pardavimo sandorio.

Straipsniai	2017	2016
Ilgalaikio turto pardavimo pajamos	1	53
Perdraudimo komisiniai ir perdraudimų pelno dalis	12	16
Agentavimo komisiniai	13	11
Kitos pajamos (polisų administravimas)	9	5
Iš viso	35	85

6 lentelė. Bendrovės kitos veiklos pajamos

Kitas sąnaudas sudaro sąnaudos, susijusios su agentavimo veikla. Nagrinėjamu periodu jų dydis kito neženkiai.

Straipsniai	2017	2016
Sąnaudos, susijusios su agentavimo veikla	7	6
Iš viso	7	6

7 lentelė. Bendrovės kitos veiklos sąnaudos

A.5 Kita informacija

Visa reikšminga su Bendrovės veikla ir jos rezultatais susijusi informacija yra pateikta aukščiau.

B. VALDYMO SISTEMA

B.1 Bendrieji valdymo reikalavimai

Bendrovės valdymo sistemą sudaro šie elementai:

- Bendrovės valdymo sistema
- Rizikų valdymo sistema
- Vidinės kontrolės sistema
- Pagrindinės funkcijos

Bendrovėje įgyvendinta veiksminga valdymo sistema, kuria užtikrinamas patikimas ir riziką ribojantis veiklos valdymas. Bendrovės valdymo sistema užtikrina skaidrų, patikimą ir apdairų Bendrovės valdymą ir apima:

- Bendrovės organizacinę struktūrą su aiškiai apibrėžtomis atsakomybėmis bei funkcijų paskirstymu;
- Efektyvią keitimosi informacija sistemą;
- Atitikimą LR įstatymų ir kitų teisės aktų bei priežiūros institucijos reikalavimams.

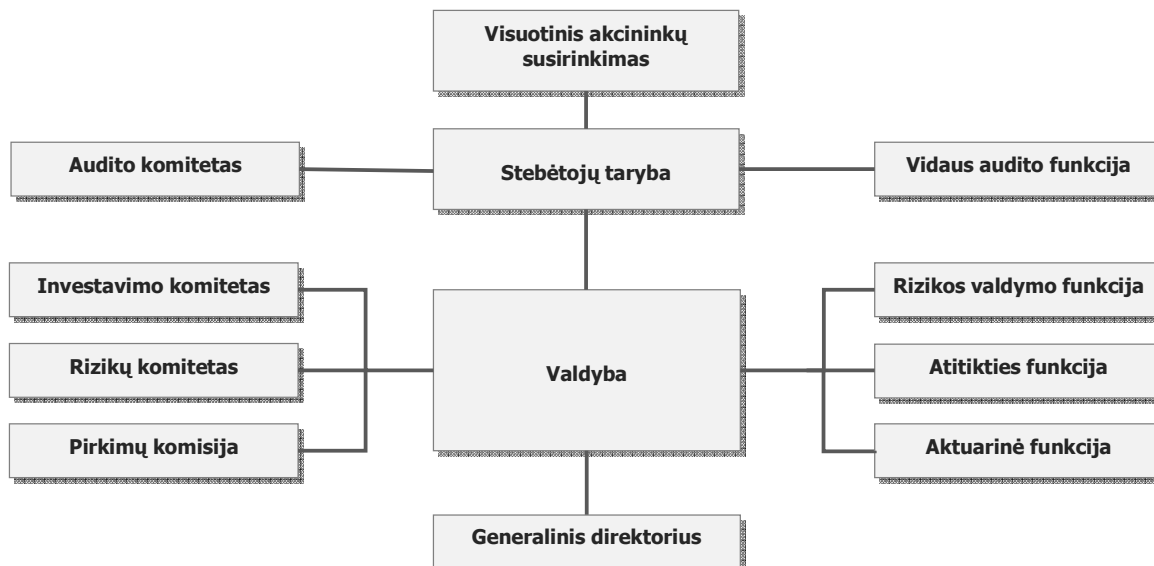
Valdymo sistema yra reguliariai, ne rečiau kaip kartą metuose, peržiūrima atsižvelgiant į vidaus ir išorės veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės veiklai. Bendrovės valdymo sistema yra proporcinga bendrovės veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui.

B.1.1 Valdymo sistemos struktūra

Bendrovė savo veikloje, vadovaujantis protingumo kriterijais bei atsižvelgiant į strateginius Bendrovės tikslus, nuosekliai vysto ir efektyvina savo valdymo ir veiklos sistemas. Bendrovės akcininkai ir priežiūros ir valdymo organai siekia užtikrinti skaidrų, patikimą ir apdairų Bendrovės valdymą, kurdami efektyvią bei skaidrią organizacinę struktūrą, rizikų valdymo ir vidaus kontrolės, informavimo, stebėjimo ir reagavimo sistemas.

Pagrindiniai Bendrovės valdymo organai:

- Visuotinis akcininkų susirinkimas;
- Stebėtojų Taryba;
- Valdyba
- Generalinis direktorius.

1 diagrama. Bendrovės valdymo sistemos struktūra

B.1.1.1 Visuotinis akcininkų susirinkimas

Visuotinis akcininkų susirinkimas – aukščiausias Bendrovės valdymo organas. Susirinkimas šaukiamas įstatymų ir Bendrovės įstatų nustatyta tvarka.

Pagrindinės visuotinio akcininkų susirinkimo funkcijos:

- Keisti Bendrovės įstatus;
- Rinkti ir atšaukti Stebėtojų tarybą ar jos narius, audito įmonę;
- Tvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį;
- Priimti sprendimą padidinti arba sumažinti įstatinį kapitalą;
- Priimti sprendimus dėl pelno (nuostolių) paskirstymo ir kt.

B.1.1.2 Stebėtojų taryba

Bendrovės Stebėtojų taryba yra kolegialus veiklos priežiūrą atliekantis organas. Bendrovės Stebėtojų tarybą sudaro 5 nariai. Ją renka Bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas 4 metų kadencijai.

Pagrindinės Stebėtojų tarybos funkcijos:

- Teikti pasiūlymus ir atsiliepiamus visuotiniam akcininkų susirinkimui dėl Bendrovės veiklos strategijos, metinių finansinių ataskaitų rinkinio, pelno (nuostolių) paskirstymo;
- Teikti siūlymus Bendrovės Valdybai ir generaliniam direktoriui atšaukti jų sprendimus, kurie prieštarauja Lietuvos Respublikos galiojantiems teisės aktams, Bendrovės įstatams ir visuotinio susirinkimo sprendimams;
- Rinkti ir atšaukti iš pareigų Valdybos narius;
- Skirti ir atleisti Bendrovės vidaus audito vadovą;

B.1.1.3 Valdyba

Valdyba yra kolegialus Bendrovės veiklą organizuojantis valdymo organas. Bendrovėje Valdybą sudaro 4 Valdybos nariai. Bendrovės Valdybą 4 metų kadencijai renka Stebėtojų taryba.

Pagrindinės Valdybos funkcijos:

- Formuoti Bendrovės veiklos strategiją ir spręsti Bendrovės valdymo klausimus, siekiant racionaliai panaudoti Bendrovės finansinius ir kitus išteklius bei gauti pelną.
- Svarstyti ir tvirtinti veiklos strategiją, metinį pranešimą, persidraudimo strategiją, atlygio nustatymo politiką, valdymo struktūrą ir kt.;
- Priimti sprendimus sušaukti Bendrovės visuotinius akcininkų susirinkimus, išleisti obligacijas, Bendrovei tapti kitų juridinių asmenų steigėja ar dalyve, skirti asmenis atstovauti įmonę, steigti Bendrovės filialus ir atstovybes ir steigti Bendrovės komitetus;
- Nustatyti strateginius tikslus ir priemones šiems tikslams pasiekti;
- Nustatyti nepriklausomą rizikos valdymo strategiją, susijusią su vykdoma bendrovės veikla;
- Nustatyti draudimo sutarčių sudarymo tvarką.

B.1.1.4 Komitetai

Siekiant Bendrovėje užtikrinti skaidrų, patikimą ir apdairų valdymą, yra sudaryti komitetai ir komisija, kurie užtikrina kolegialų sprendimų priėmimą ir veiksmų kontrolę. Žemiau aprašytos pagrindinės Bendrovės komitetų ir komisijos atsakomybės bei funkcijos.

B.1.1.4.1 Rizikų komitetas

Komiteto pagrindiniai tikslai:

- Identifikuoti, visapusiškai išnagrinėti ir įvertinti rizikas, kurios kyla Bendrovei atsižvelgiant į patvirtintą Rizikos apetitą, politikas, rizikos tolerancijos ribas, kontroles ir kitus rizikų valdymo mechanizmus.
- Prižiūrėti kapitalo valdymo procesus, stebėti Bendrovės kapitalo lygį lyginant su reikalaujamu ir visas su kapitalu susijusias veiklas.

Pagrindinės komiteto funkcijos:

- Padėti Bendrovės Valdybai įgyvendinti ir kontroliuoti rizikų valdymo sistemą.
- Informuoti Bendrovės Valdybą apie visas reikšmingas rizikas.
- Įvertinti identifikuotas rizikas, jų tikimybę ir įtaką Bendrovei, teikti pasiūlymus įtraukti stebėjimui naujas Bendrovei aktualias rizikas (Rizikų žemėlapis).
- Aptarti identifikuotų rizikų mažinimo veiksmus, teikti pasiūlymus kuriant atitinkamus planus efektyviai rizikų stebėsenai ir valdymui.
- Analizuoti vidaus kontrolės sistemos efektyvumą, organizacinės struktūros ir veiklos procesų pažeidimus ir/ar trūkumus.
- Peržiūrėti ir įvertinti strategines gaires rinkos ir/ ar priežiūros institucijų iniciatyvų įgyvendinimui.
- Teikti Valdybai rekomendacijas dėl kapitalo pokyčių patvirtinimo – didinimo arba mažinimo, dividendų mokėjimo ir kitų Bendrovės balanso pokyčių.
- Svarstyti Bendrovės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų sąrašą ir rezultatus, vidutinės trukmės kapitalo valdymo planą, savo rizikos ir mokumo vertinimo ataskaitą bei teikti rekomendacijas.

B.1.1.4.2 Investavimo komitetas

Komiteto tikslas – užtikrinti Bendrovės investicijų bei investicijų valdymo, atsižvelgiant į Bendrovės patvirtintą rizikos apetitą bei Rinkos rizikos valdymo politikoje nustatytus investavimo limitus, priežiūrą.

Komiteto funkcijos:

- Tvirtinti rinkos rizikos valdymo metodologijas ir principus;
- Teikti nuomonę dėl Rinkos rizikos valdymo politikos nuostatų;
- Vykdyti Bendrovės rinkos rizikos apimties ir jos atitikties nustatytiems limitams peržiūrą;
- Analizuoti Bendrovės turto ir įsipareigojimų struktūrą, esant poreikiui, priimti sprendimus dėl struktūros pakeitimo;
- Pagal poreikį, informuoti Valdybą apie investicinio portfelio dydį bei pajamingumą;
- Apsvarstyti Valdybai teikiamų investavimo ataskaitų turinį ir formą bei informacijos teikimo būdą;
- Apsvarstyti ir pritarti Bendrovės vidaus tvarkoms, susijusioms su investicijų valdymu.

B.1.1.4.3 Audito komitetas

Komiteto tikslas – stebėti finansinės atskaitomybės procesą ir teikti rekomendacijas dėl jo patikimumo užtikrinimo, informuoti Stebėtojų tarybą apie finansinių ataskaitų audito rezultatus ir paaiškinti, kaip auditas prisidėjo prie finansinių ataskaitų patikimumo.

Pagrindinės komiteto funkcijos:

- Stebėti metinių finansinių ataskaitų audita;
- Peržiūrėti ir stebėti auditorių ir audito įmonių nepriklausomumą;
- Teikti rekomendacijas dėl išorės audito įmonės parinkimo ir skyrimo (nustatant tinkamus atrankos kriterijus) ir kt.

B.1.1.4.4 Pirkimų komisija

Pirkimų komisija veikia pagal patvirtintas Pirkimų taisykles, priima sprendimus dėl pirkimų, kurių suma sudaro 15.000 EUR ir daugiau (nepriklausomai ar pirkimas yra vienkartinis, ar bus vykdomas 12 mėnesių laikotarpiu).

B.1.1.5 Svarbūs ataskaitinio laikotarpio pokyčiai

2017 metais Bendrovės valdymo sistemoje įvyko sekantys svarbūs pokyčiai:

- Keitėsi Bendrovės Stebėtojų tarybos nariai ir pirmininkas;
- Pokyčiai Bendrovės komitetų veikloje:
 - ✓ 2017 m. įsteigtas Audito komitetas;
 - ✓ Atnaujinti Rizikų ir Investavimo komitetų nuostatai patikslinant komitetų tikslus, funkcijas ir atsakomybes.
 - ✓ Pokyčiai Bendrovės komitetų veikloje ir funkcijose susiję su veiklos efektyvumu bei skaidrios valdymo sistemos įgyvendinimu.

B.1.2 Atlyginimų politika

Bendrovės atlyginimo struktūrą reglamentuoja ir nustato Bendrovės Atlygio politika.

Bendrovės darbuotojų atlygį sudaro:

- bazinis atlyginimas;
- kintamas atlygis;
- skatinimas (naudos).

Bazinis atlyginimas sudaro didžiąją Bendrovės darbuotojų (išskyrus pardavimo darbuotojų) pilno atlygio už darbą dalį. Bazinis atlyginimas – tai kiekvienam darbuotojui pagal darbo sutartį garantuojamas piniginis atlygis neatskaičius mokesčių. Bendrovė, nustatydamą bazinį atlyginimą kiekvienai pareigybei, orientuojasi į Lietuvos darbo rinkos tendencijas ir strateginius Bendrovės tikslus, uždavinius bei vykdomą kaštų politiką.

Kintamas atlygis – tai atlygio dalis, priklausanti nuo individualių, padalinio (komandos) ar Bendrovės rezultatų.

Kintamas atlygis Bendrovėje gali būti:

- Priedai – už mėnesinius, ketvirtinius, metinius ir kitus laimėjimus.
- Komisinis atlyginimas – tai pagal Bendrovėje galiojančias komisinių apskaičiavimo tvarkas, už draudimo sutarčių sudarymą ir aptarnavimą apskaičiuotas atlyginimas.

Priedo dydį ir esmines priedo skyrimo sąlygas nustato ir tvirtina Bendrovės valdyba. Sprendimą dėl priedų taikymo konkrečiam padaliniiui, pareigybei ar darbuotojui priimamas Bendrovės valdyboje arba Generalinio direktoriaus įsakymu.

Priedai gali būti skiriami:

- Už mėnesinius ar ketvirtinius rezultatus.
- Už ataskaitinių (finansinių) metų rezultatus, susietus su ilgalaikę Bendrovės strategija.

Pagrindiniai metinių priedų mokėjimo principai:

- Metiniai priedai mokami už ataskaitinių (finansinių) metų rezultatus, susietus su ilgalaikę Bendrovės strategija.
- Priedai skiriami po Bendrovės metinių rezultatų ir pelno paskirstymo patvirtinimo eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime.
- Priedų fondą tvirtina Bendrovės valdyba.
- Priedo Generaliniam direktoriui, Generalinio direktoriaus pavaduotojams dydis, išmokėjimo sąlygos bei principai, nustatomi Bendrovės valdybos sprendimu arba remiantis individualiais tikslų susitarimais.
- Metinės premijos atidėjimas Bendrovėje taikomas Valdybos nariams, Generaliniam direktoriui, vyriausiajam finansininkui, už rizikos, atitikties, aktuarinę funkcijas atsakingiems darbuotojams bei vidaus auditoriui.

Metinis priedas susideda iš dviejų dalių:

- Neatidėtosios dalies, kuri sudaro 60% metinio priedo.
- Atidėtosios dalies, kuri sudaro 40% metinio priedo, viršijančio minimalų išmokamo priedo dydį, sąlyginai skiriamo darbuotojui po Bendrovės metinių rezultatų ir pelno paskirstymo patvirtinimo eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime ir atidedamos 3 metų laikotarpiui, išmokamos trimis lygiomis dalimis

po 12, 24 ir 36 mėnesių nuo skyrimo datos, jeigu šiuo laikotarpiu neatsiras prielaidų sumažinti išmokos dydį.

Atidėtosios premijos, kuri buvo skirta darbuotojui sąlyginai už atitinkamus kalendorinius metus, atskiros dalys, į kurias darbuotojas dar neturi teisės, gali būti mažinamos, jeigu yra nustatoma, kad atsirado žemiau nurodytų reikšmingų ir ypatingų aplinkybių, kurios pagrindžia tokį išmokos dydžio sumažinimą:

- Atidėtoji premija buvo skirta pagal iš esmės neteisingas Bendrovės finansines ataskaitas;
- Darbuotojas sąmoningai dalyvavo perduodant iš esmės neteisingą informaciją apie Bendrovės finansines ataskaitas;
- Darbuotojas šurkščiai pažeidė savo pareigas, tame tarpe šurkščiai pažeidė teisės normas;
- Įvyko rimta rizikos valdymo klaida.

Kaip atlygio sistemos dalis Bendrovėje apibrėžiamos ir kitos naudos, kaip pvz. grupės darbuotojų draudimas, sveikatos draudimas, apdovanojimai už išskirtinius rezultatus, skiepijimas nuo gripo ir pan.

B.1.2.1 Papildomos pensijų sistemos

2017 ir 2016 metais Bendrovė netaikė papildomų pensijų ar ankstyvojo išėjimo į pensiją sistemų.

B.1.3 Svarbūs ataskaitinio laikotarpio sandoriai

2017 ir 2016 metais Bendrovė nemokėjo akcininkui jokių dividendų.

Reikšmingi sandoriai su susijusiomis šalimis atskleisti Bendrovės finansinėse ataskaitose parengtose pagal Tarptautinius apskaitos standartus ir publikuojamose Bendrovės internetiniame puslapyje.

B.2 Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai

B.2.1 Įgūdžių, žinių ir patirties reikalavimai

Bendrovei vadovaujantys asmenys ir asmenys, atsakingi už pagrindinių funkcijų įgyvendinimą, turi nuolat atitikti kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas reikalavimus. Bendrovėje galioja "Vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo politika". Politika reglamentuoja pagrindinius principus ir procesus, kuriais vadovaujantis vertinama, ar vadovai ir/arba pagrindines funkcijas atliekantys asmenys tinka eiti pareigas. Politika parengta vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais privalomas normas Draudimo įmonėms bei atsižvelgiant į Bendrovės veiklos specifiką ir Bendrovės tvarkas, nuostatus ir kitus dokumentus.

Vadovas ir (arba) pagrindines funkcijas atliekantis asmuo yra:

- Stebėtojų tarybos nariai;
- Valdybos nariai;
- Generalinis direktorius;
- Generalinio direktoriaus pavaduotojai;
- Visi Bendrovės struktūrinių padalinių vadovai;
- Vyriausiasis finansininkas;
- Vyriausiasis aktuaras;
- Vidaus audito tarnybos vadovas;
- Investicijų vadovas;
- Rizikos valdymo funkciją atliekantys specialistai;
- Atitikties funkciją atliekantys teisininkai.

Prieš skiriant minėtus asmenis į pareigas, siekiant išvengti galimų interesų konfliktų, užtikrinti, kad priimti sprendimai būtų naudingi Bendrovei, nešališki ir teisingi, bei siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimo atvejams, prieš šioms asmenims pradėdant eiti pareigas Bendrovėje, yra vertinama šių asmenų reputacija, kvalifikacija bei patirtis, taip pat atsižvelgiama ar kandidatas nebuvo teistas ar baustas administracine bauda.

Bendrovės Valdybos nariai ir generalinis direktorius turi turėti tinkamą kvalifikaciją, žinių ir įgiję darbo draudimo veiklos ar kitame finansų sektoriuje patirties. Generaliniam direktoriui papildomai keliami reikalavimai dėl finansinės apskaitos įgūdžių ir gebėjimo tinkamai vadovauti.

Be to, Bendrovės Valdybos ir Stebėtojų tarybos nariai visi kartu turi turėti kvalifikaciją, patirties ir įgūdžių šiose srityse:

- Draudimo ir finansų rinkų;
- Verslo strategijos ir verslo modelio kūrimo;
- Valdymo sistemos;
- Finansinės ir aktuarinės analizės;
- Teisinės sistemos;
- Rizikos valdymo;
- Turto valdymo.

Asmenys, atsakingi už pagrindinių funkcijų įgyvendinimą, turi turėti pakankamai žinių ir patirties, pakankamą tinkamai atlikti funkcijas, atsižvelgiant į Bendrovės veiklos rizikingumą ir kompleksiskumą.

B.2.2 Kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas vertinimas

Kandidatų į vadovus ir kitas pagrindines funkcijas tinkamumo vertinimas atliekamas pagal nustatytus reikalavimus. Prieš paskiriant tokį asmenį eiti atitinkamas pareigas Bendrovė atlieka jo kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas įvertinimą: vertinama asmens profesinė kvalifikacija, žinios ir patirtis, reputacija, sąžiningumas ir patikimumas. Vertinimą sudaro šie etapai:

- Klausimyno pildymas;
- Papildomų dokumentų pateikimas (gyvenimo aprašymas, informacija apie teistumą, kvalifikaciją liudijantys dokumentai ir kt.);
- Atitikimo tikrinimas ir vertinimas.

Asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas prieš paskiriant asmenį eiti pareigas ir periodiškai.

B.3 Rizikos valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo įvertinimą

Rizikų valdymo sistema yra pagrindinė Bendrovės valdymo sistemos dalis. Rizikų valdymo sistema apima vidaus dokumentuose nustatytus ir veikloje įgyvendintus procesus, būtinus nustatyti, įvertinti, stebėti ir valdyti įmonei kylančią arba galinčią kilti rizika tiek individualiu, tiek agreguotu lygiu, o taip pat procesus, būtinus užtikrinti tinkamą informavimą apie rizikas, jų rūšis ir jų tarpusavio priklausomybę. Rizikų valdymo sistema apibrėžia tęstinį visų žinomų ir atsirandančių išorinių rizikų, kurios trukdytų įgyvendinti strateginius ir veiklos tikslus, valdymą.

Rizikos valdymo strategija apibrėžia nuoseklią rizikos valdymo sistemą (įskaitant verslo saugą valdant operacinę riziką) ir vidaus kontrolės sistemą (įskaitant atitikties vertinimo funkciją), kaip pagalbinis Bendrovės rizikos valdymo sistemos elementus. Rizikos valdymo funkcijos tikslas yra sukurti Bendrovėje veikiančią Rizikos valdymo sistemą vadovaujantis proporcingumo principu. Šiame skyriuje aptariami pagrindiniai Rizikos valdymo sistemos elementai.

B.3.1 Rizikos sistemos aprašas

Rizikos valdymo sistema aprašyta Rizikos valdymo strategijoje, kurios tikslas yra padėti Stebėtojų tarybai, Valdybai, vadovybei bei kitiems Bendrovės darbuotojams įdiegti Bendrovės rizikos valdymo procesą. Tai apima:

- Vieningos Rizikos valdymo sistemos apibrėžimą, suteikiantį pagrindą veiksmingam rizikos valdymui Bendrovėje;
- Vieningų rizikos valdymo apibrėžimų nustatymą;
- Vieningų taisyklių įvedimą rizikos nustatymui, apskaičiavimui ir įvertinimui, stebėsenai ir kontrolei, ataskaitų teikimui bei valdymo veiksmams atsižvelgiant į riziką Bendrovėje;
- Rizikos apetito apibrėžimą Bendrovės lygmeniu;
- Kiekvieno rizikos valdymo proceso dalyvio pareigų ir atsakomybių priskyrimą;
- Kitų pagrindinių Rizikos valdymo sistemos elementų – testavimo nepalankiausiomis sąlygomis bei ORSA – apibrėžimą;

- Vidaus kontrolės sistemos įdiegimą;
- Pagrindinių rizikos valdymo kryptių nustatymą.

B.3.1.1 Rizikos valdymo dokumentai

Rizikos valdymo strategija yra pagrindinis dokumentas, apibrėžiantis Bendrovėje veikiančią rizikos valdymo sistemą. Rizikos valdymo strategiją papildo rizikos valdymo politikos ir įvairūs papildomi dokumentai – tvarkos, metodikos ir kt. Rizikų apetito dokumentas yra neatskiriama Rizikos valdymo strategijos dalis, kuris nustato didžiausią priimtinos rizikos lygį apibrėždamas atskirų rizikos kategorijų limitus ir ribines reikšmes.

Bendrovės Rizikų valdymo strategija peržiūrima kartą per metus ir keičiama, atsižvelgiant į strateginių tikslų, veiklos arba verslo aplinkos pokyčius.

Atskiroms rizikoms valdyti yra parengtos politikos, atsižvelgiant į tų rizikų rūšis, pobūdį, reikšmingumą, valdymą ir kt. Pagrindinės rizikos valdymo politikos yra šios:

- Draudimo rizikos valdymo politika
- Rinkos rizikos valdymo politika
- Kredito ir koncentracijos rizikos valdymo politika
- Operacinės rizikos valdymo politika
- Atitikties rizikų valdymo politika
- Likvidumo rizikos politika

Be pagrindinių rizikos valdymo politikų yra kiti vidaus dokumentai, padedantys įgyvendinti rizikos valdymo sistemą Bendrovėje.

B.3.1.2 Pareigų ir atsakomybės priskyrimas

Rizikos valdymo procesas Bendrovėje yra organizuotas pagal keturis kompetencijos lygius ir atitinka PZU Grupės nuostatas.

Pirmieji trys kompetencijos lygiai yra tokie:

- I. Stebėtojų Taryba prižiūri rizikų valdymo procesą;
- II. Valdyba organizuoja rizikos valdymo sistemą ir užtikrina jos funkcionalumą tvirtindama Strategiją ir pagrindines rizikos valdymo politikas, apibrėždama rizikų apetitą, rizikų profilį ir priimtina riziką pagal atskiras rizikos kategorijas;
- III. komitetai, vykdanys įvairias funkcijas apibrėžtose srityse, įskaitant atskirų rizikų mažinimą iki Rizikų apetito dokumente nustatyto lygio.

Ketvirtasis kompetencijų lygmuo yra susijęs su verslo lygmeniu, kuriame rizikos valdymo veiklos yra suskirstytos į tris gynybos linijas:

- I. Pirmoji gynybos linija – nuolatinis rizikos valdymas verslo lygmeniu ir su rizikos valdymo procesu susijusių sprendimų priėmimas. Vadovybė atsakinga už veiksmingos rizikos valdymo sistemos vadovybės atsakomybei priskirtoje srityje priežiūrą; vadovybė kuria rizikos nustatymo, stebėsenos ir kontrolės sistemą, kuri yra neatskiriama procesų, užtikrinančių tinkamą atsiradusios rizikos valdymą, dalis, ir užtikrina veiksmingą jos veikimą. Verslas taip pat yra atsakingas už verslo plano vykdymą Rizikų apetito ribose.
- II. Antroji gynybos linija – Rizikos valdymo funkcijos vykdoma rizikos valdymo priežiūra. Rizikos valdymo funkcija užtikrina, kad veikloje būtų tinkamai atsižvelgta į visus svarbiausius rizikos veiksnius, teikia konsultacijas ir pagalbą, padeda užtikrinti, kad priimant svarbiausius verslo sprendimus į riziką būtų tinkamai atsižvelgta. Rizikos funkcija taip pat atsakinga už pirmosios gynybos linijos kasdienėje veikloje naudojamos Rizikos valdymo sistemos vystymą, palaikymą ir privalo užtikrinti, kad pirmojoje gynybos linijoje rizikos valdymo sistema veiktų veiksmingai. Atitikties vertinimo funkcija yra atsakinga už

atitikties rizikos valdymą, atitikties užtikrinimo sistemos sukūrimą, taip pat padeda vadovybei atlikti veiksmus, skirtus mažinti atitikties riziką.

- III. Trečioji gynybos linija – tai vidaus auditas, kuris atlieka nepriklausomą rizikos valdymo sistemos elementų ir Bendrovės veikloje įdiegtų kontrolės priemonių auditą. Šią funkciją atlieka Vidaus audito padalinys.

B.3.1.3 Rizikos valdymo procesas

Rizikos valdymo procesą sudaro tokie etapai:

- rizikos nustatymas;
- rizikos apskaičiavimas ir įvertinimas;
- rizikos stebėseną ir kontrolę;
- ataskaitų teikimas;
- valdymo veiksmai.

Rizikų valdymas Bendrovėje atliekamas vadovaujantis šiais principais:

- Rizikos valdomos atsižvelgiant į Bendrovės strategiją ir tikslus;
- Rizikų apetitas bei rizikų limitai ir tolerancijos ribos yra pagrindas rizikų valdymo įgyvendinimui;
- Rizikos, kurios gali sukelti grėsmę Bendrovės strateginių tikslų įgyvendinimui, valdomos vidinių kontrolių pagalba ir aktyviai stebimos;
- Rizikų valdymas orientuotas į ateitį, įvertinant, ar Bendrovė pasiruošusi galimiems rizikų incidentams bei ekstremaliems įvykiams.
- Efektyviam rizikų valdymui atsižvelgiama į atitinkamus vidinius ir išorinius veiksniai, kurie gali turėti neigiamos įtakos Bendrovės veiklai;
- Rizikų bei jų tarpusavio ryšių matavimas skaidrus, atsižvelgiama į rizikas, mažinančių veiksmų efektyvumą ir įvairumą pagal rizikų kategorijas, draudimo rūšis ir geografiją;
- Rizikų valdymas atitinka teisinius reikalavimus.

B.3.1.4 Rizikos nustatymas

Rizikos nustatymo procesas prasideda nuo idėjos sukurti draudimo produktą, įsigyti finansinę priemonę ar keisti veiklos procesą, taip pat įvykus bet kokiam kitam įvykiui, dėl kurio gali atsirasti rizika. Procesas tęsiasi, kol baigia galioti visi su tokiu įvykiu susiję įsipareigojimai, gautinos lėšos ar veiklos.

Rizikų identifikavimas apima faktinių ir potencialių rizikos šaltinių nustatymą.

Riziką atskirose Bendrovės veiklos srityse nustato verslo atstovai padedant Rizikos valdymo funkcijai.

Nustatant riziką apibrėžiamas jos reikšmingumas. Jeigu su draudimo produktais, finansinėmis priemonėmis, procesais ar kitais įvykiais susijusi rizika yra nedidelė, rizikos nustatymo etapas gali būti praleistas. Visos identifikuotos rizikos analizuojamos atsižvelgiant į jų reikšmingumą ir klasifikuojamos į vieną iš šių grupių:

- reikšminga PZU Grupės lygmeniu;
- reikšminga Bendrovės lygmeniu;
- nereikšminga.

B.3.1.5 Rizikos apskaičiavimas ir įvertinimas

Kiekvienai rizikai, kuri laikoma reikšminga ir yra išmatuojama, taikomas vertinimo procesas, kurio metu nustatomos priemonės, kurios yra pakankamos atsižvelgiant į rizikos tipą ir jos reikšmingumą, galimus gauti duomenis, kiekybinį rizikos įvertinimą taikant apibrėžtus rodiklius ir ekspertų išvadas vertinant visą riziką.

Apskaičiavimo ir vertinimo metodai priklauso nuo rizikos charakteristikų bei reikšmingumo ir apima tokius elementus:

- scenarijaus metodas – vertės sumažėjimo dėl tariamų rizikos veiksnių pokyčio analizė;
- veiksnių (factor) metodas – supaprastinta scenarijaus metodo versija, pagal kurią vienam rizikos veiksniui taikomas vienas scenarijus;
- sukauptas nuostolis;
- pasirinktų rodiklių analizė;

- statistiniai duomenys;
- apimties ir jautrumo rodikliai;
- ekspertinis vertinimas;
- kiti metodai, atitinkantys rizikos specifiką, metodus ir priemones.

Bendras rizikos vertinimas nurodomas rizikos žemėlapyje, kuriame pateikiama sisteminė rizikos apimties vizualizacija.

B.3.1.6 Rizikos stebėseną ir kontrolę

Vykdamas rizikos stebėseną ir kontrolę, atliekama nuolatinė veiklos rodiklių nuokrypių nuo priimtų standartų, t. y. įvardintų limitų, ribinių reikšmių, planų, praėjusių laikotarpių reikšmių, rekomendacijų ar nurodymų, peržiūra.

Rizikų stebėseną vykdo visa Bendrovė, tačiau Rizikos valdymo funkcija vykdo visų nustatytų rizikų ir rizikos reikšmių pagal atitinkamus rizikų apetito, rizikų profilio, priimtinos rizikos ir rizikos limitus stebėseną, teikia informaciją Rizikų komitetui aptarimui bei sprendimų priėmimui. Bendrovės Stebėtojų taryba ir Valdyba yra nuolat supažindinama su rizikų valdymo rezultatais.

Toliau, remiantis ribinėmis (raudona, geltona, žalia) kategorijomis, pateikiami mokumui, pagrindiniam Rizikos apetito rodikliui, nustatyti kritiniai lygiai:

- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus iki geltonosios zonos arba, remiantis prognozėmis (bazinis scenarijus), gali nukristi iki geltonosios zonos per artėjančius 12 mėnesių, Bendrovės Valdyba per tris mėnesius pateikia veiksmų planą Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus iki raudonosios zonos arba, remiantis prognozėmis (bazinis scenarijus), gali patekti į raudonąją zoną per artėjančius tris mėnesius, Bendrovės Valdyba per 1 mėnesį pateikia veiksmų planą Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės mokumo koeficientui nukritus žemiau 100% arba, remiantis prognozėmis (bazinis scenarijus), per artėjančius tris mėnesius gali nukristi žemiau 100%, Bendrovės Valdyba informuoja priežiūros instituciją remiantis „Mokumas II“ direktyvos 138 straipsniu bei Lietuvos draudimo įstatymo 45 straipsniu.

B.3.2 Savo rizikos ir mokumo vertinimas

Bendrovėje savo rizikos ir mokumo vertinimo (toliau – ORSA) procesas yra dalis vieningos rizikos valdymo sistemos. Pagrindinis ORSA proceso tikslas yra užtikrinti, kad be kuriuo metu Bendrovė turi pakankamai kapitalo savo strategijai įgyvendinti bei prisiimtai rizikai padengti.

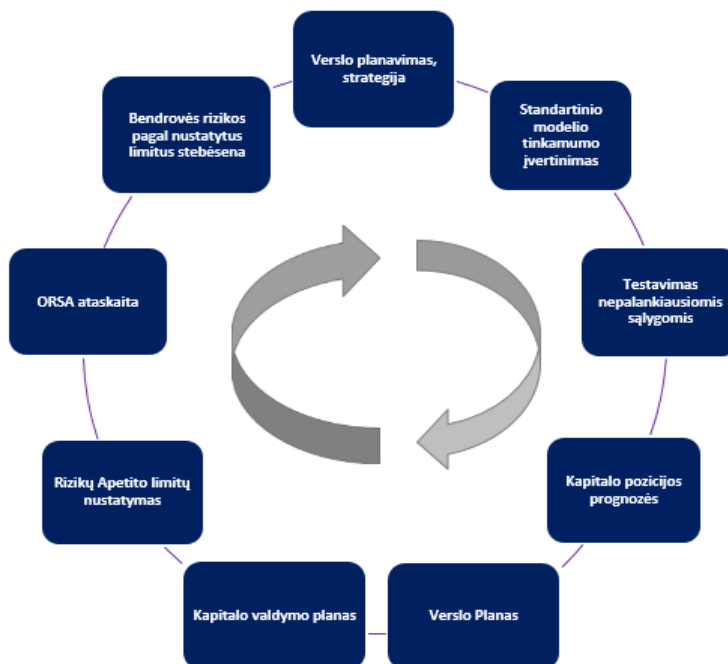
ORSA yra atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus atsižvelgiant į strateginio planavimo metu patvirtintus tikslus. ORSA sudaro kelios tarpusavyje susijusios veiklos, kurias vykdydama Bendrovė nustato:

- Rizikos, kurią Bendrovė siekia prisiimti, apimtį ir pobūdį;
- Kapitalo lygį, reikalingą tokiai rizikai prisiimti;
- Veiksmus, kurių Bendrovė imsis siekdama pasiekti ir išlaikyti reikiamą rizikos ir kapitalo lygį.

ORSA proceso rezultatai ir pagrindinės išvados yra apibendrinami metinėje ORSA ataskaitoje.

Neplaninį savo rizikos ir mokumo vertinimą Bendrovė atliktų, jeigu reikšmingai nukryptų nuo Rizikos Apetite patvirtintų limitų, pradėtų vykdyti naujos draudimo grupės veiklą ir kitais atvejais, paaiškėjus aplinkybėms, kurios gali turėti reikšmingos neigiamos įtakos Bendrovės mokumo pozicijai.

Atliekant kapitalo planavimą, kapitalo poreikis susiejamas su Bendrovės rizikos pobūdžiu: atsižvelgiama į numatomas potencialas rizikas bei ateities prognozes. Tam skirtas savo rizikos ir mokumo vertinimo procesas, kurio schema ir vykdomų veiklų aprašymas pateikiamas.

2 diagrama. Savo rizikos ir mokumo vertinimo procesas

B.3.2.1 Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas bent kartą per metus siekiant nustatyti Bendrovės atsparumą tam tikriems nepalankiems pokyčiams ir apskaičiuoti kapitalo pakankumą. Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijai ir prielaidos peržiūrimi atsižvelgiant į Bendrovės verslo planavimo metu identifikuotą riziką, siekiant tinkamai įvertinti su Bendrovės veikla susijusias rizikas bei jų galimą įtaką. Jei apskaičiavus įtaką Bendrovės finansiniams rodikliams nustatoma, kad nepalankiausių scenarijų padariniai, gali daryti esminę įtaką Bendrovės veiklai, Bendrovės verslo planas ir strategija gali būti atnaujinami arba numatomi kiti kapitalo papildymo scenarijai.

B.3.2.2 Kapitalo pozicijos prognozės

Kapitalo prognozės ateinančiam laikotarpiui yra apskaičiuojamos rengiant Verslo planą. Pirmajam vertinimui pasitelkiamos pradinės ateinančių trejų metų prognozės prielaidos. Esant poreikiui kapitalo prognozės gali būti perskaičiuojamos.

B.3.2.3 Verslo planas

Prognozuojama įmokų pagal draudimo produktus suma pateikia indikaciją apie verslo siekiamos prisiimti draudimo rizikos dydį. Numatomo augimo lygis ir portfelio struktūros pokyčiai yra laikomi strateginio planavimo proceso dalimi ir yra apskaičiuojami ateinančių trejų metų laikotarpiui Verslo plane. Pradinis verslo apimčių tikslas yra peržiūrimas ir tikslinamas atsižvelgiant į prognozuojamą turimą kapitalą, atitinkamus prognozuojamus kapitalo reikalavimus bei testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus.

B.3.2.4 Kapitalo valdymo planas

Kapitalo valdymo planas pateikia informaciją apie Bendrovės kapitalo poziciją, nuosavų lėšų išleidimą ar išpirkimą ir įvertina prognozuojamą kapitalo poziciją vidutiniu laikotarpiu. Kapitalo valdymo plane pateikiama informacija apie:

- Prognozuojamą kapitalo poziciją 3 metų laikotarpiui, įvertintą remiantis Verslo planu;

- Poreikį atlaikyti galimą išorės įvykių poveikį, kaip numato testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai;
- Galimybę investuoti į naujus įsigijimus, operacijas ar pasinaudoti kitomis palankiomis aplinkybėmis;
- Galimybę pritraukti papildomo kapitalo;
- Galimybę imtis valdymo veiksmų siekiant sumažinti riziką.

B.3.2.5 Rizikų apetito limitų nustatymas

Remiantis testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatais bei kapitalo valdymo ir verslo planu peržiūrimi ir nustatomi rizikų limitai.

B.3.2.6 Savo rizikos ir mokumo ataskaitos peržiūra ir patvirtinimas

Atsižvelgiant į aukščiau minėtų etapų išvadas ir rezultatus, parengiama savo rizikos ir mokumo vertinimo ataskaita ir teikiama Bendrovės Valdybai peržiūrėti ir patvirtinti.

B.3.2.7 Bendrovės rizikos pagal nustatytus limitus stebėseną

Rizikos stebėseną vykdo visa Bendrovė, tačiau Rizikos valdymo funkcija vykdo visų nustatytų rizikų ir rizikos reikšmių pagal Rizikų Apetito sistemos rodiklius stebėseną. Detali informacija apie priimtą riziką ir limitų palyginimą pateikiama ketvirtinėse Rizikų komiteto ataskaitose bei ataskaitose Valdybai. Esant reikšmingiems nuokrypiams nuo Bendrovės patvirtinto verslo plano ar kapitalo valdymo plano, analizuojamas poreikis atlikti neeilinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis bei savo rizikos ir mokumo vertinimą.

B.4 Vidaus kontrolės sistema

Vidaus kontrolės sistema padeda įgyvendinti Bendrovės rizikos valdymo sistemą, nustatydamą procesus ir sistemas, reikalingas vykdyti įstatymų ir teisės aktų reikalavimus, ir užtikrinti veiksmingą bei efektyvų strateginių tikslų vykdymą, įskaitant finansinės ir nefinansinės informacijos patikimumą ir prieinamumą.

Pagrindiniai vidaus kontrolės sistemos tikslai yra šie:

- Bendrovės veikla turėtų būti grindžiama veiksmingu Bendrovės turto ir kitų išteklių naudojimu, siekiant užkirsti kelią galimiems Bendrovės nuostoliams;
- Bendrovės vidaus reikmėms naudojama finansinė ir nefinansinė informacija, taip pat priežiūros institucijoms ar kitoms šalims teikiama informacija turėtų būti patikima, tinkama ir teikiama laiku;
- Bendrovės veikla turėtų atitikti Bendrovės veiklos strategiją, taip pat atitikti Lietuvos įstatymus, kitus teisinius reikalavimus bei nustatytas vidaus procedūras.

Bendrovės vidinės kontrolės sistema sudaryta iš trijų kontrolių grupių, kurias sudaro šie pagrindiniai elementai:

- Išankstinė vidaus kontrolė, kuria siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimams, išvengti veiklos klaidų, klaidinančių arba neteisingų duomenų įtraukimo į duomenų bazines, į apskaitą arba finansines ataskaitas. Išankstinę vidaus kontrolę sudaro:
 - Politikų ir procedūrų nuostatos;
 - Finansinių kontrolių sistema;
 - Reikalavimų atitikties sistema;
 - Deleguotų atsakomybių sistema;
 - IT ir operacijų vidinė kontrolė;
 - Ataskaitų sistema.
- Specialioji (momentinė) vidaus kontrolė, kurią vykdančiam atliekamas netikėtas atskirų procesų, operacijų, turto ar jo dalies patikrinimas operacijų metu arba tuoj pat jas atlikus.
- Paskesnioji vidaus kontrolė, skirta piktnaudžiavimams, klaidoms, netikslumams, apgaulės atvejams, neteisingiems arba klaidinantiems duomenims, atsiradusiems apskaitoje arba finansinėse ataskaitose, šalinti ar ištaisyti. Paskesniąją vidaus kontrolę sudaro:
 - Nuolatinė vidinė kontrolė;
 - Žalų procesų ir valdymo kontrolė;
 - Politikų įgyvendinimo įsivertinimas.

B.4.1 Atitikties funkcija

Atitikties vertinimo funkcija (toliau - Atitikties funkcija) yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima atitikties rizikų identifikavimą, vertinimą, stebėseną ir valdymą bei su tuo susijusį konsultavimą ir ataskaitų teikimą. Asmenis atsakingus už atitikties funkcijos vykdymą skiria ir atšaukia Bendrovės valdyba. Atitikties funkcija yra tiesiogiai atskaitinga Valdybai.

Atitikties funkciją vykdo Teisės, atitikties ir rizikų valdymo skyriaus teisininkai.

Atitikties funkcija priskiriama antrai gynybos linijai ir yra atsakinga už efektyvios atitikties rizikos sistemos sukūrimą ir įgyvendinimą.

Atitikties funkcijos tikslas yra užtikrinti, kad Bendrovės veikla atitiktų įstatymų, kitų teisės aktų ir Bendrovės vidaus dokumentų reikalavimus bei nustatytas PZU Grupės ir Bendrovės politikas bei elgesio standartus. Atitikties funkcija taip pat yra atsakinga už Atitikties rizikos nustatymą ir vertinimą.

Atitikties funkcija įgyvendinama atliekant:

- teisės aktų, Bendrovės įstatų, Bendrovės stebėtojų tarybos ir valdybos nutarimų, generalinio direktoriaus įsakymų ir kitų vidaus teisės aktų laikymosi ir įgyvendinimo vertinimą ir patarimą Bendrovės valdybai atitikties Draudimo įstatymui ir bei kitiems teisės aktams, priimtiems pagal 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II), Bendrovės vidaus teisės aktams klausimais;
- teisės aktų pasikeitimų stebėjimą ir galimo jų poveikio Bendrovei vertinimą, atitikties rizikos nustatymą ir vertinimą;
- Bendrovės veiklos atitikimo įstatymų, Bendrovės vidaus taisyklių ir elgesio standartų reikalavimams rizikos nustatymą ir vertinimą.
- atitikties kultūros stiprinimą ir skatinimą laikyti Bendrovės veiklą reguliuojančių teisės aktų reikalavimų;
- bendradarbiavimą ir pozityvių ryšių sukūrimą su priežiūros institucijomis;

Atitikties rizikų valdymo politika yra pagrindinis dokumentas, apibrėžiantis atitikties rizikos valdymą Bendrovėje. Ši politika nustato Atitikties funkcijos teises, pareigas ir atsakomybę.

Atitikties priežiūros valdymas vykdomas vadovaujantis Atitikties priežiūros planu. Atitikties priežiūros plane nustatomi veiksmai, kurių turi būti imamasi siekiant užtikrinti atitiktį, apimamos visos Bendrovės veiklos sritys ir jų jautrumas rizikai, susijusiai su teisės aktų laikymusi. Šis planas taip pat apima visus veiksmus, kurių Bendrovė imasi reaguojant į teisės aktų pažeidimus, įgyvendinimo bei veiksmingumo priežiūrą.

Atitikties funkcija ne rečiau kaip kas ketvirtį Bendrovės Rizikų komitetui teikia informaciją apie atitikties rizikos valdymą ir ne rečiau kaip vieną kartą per metus Bendrovės Valdybai teikia išplėstinę Atitikties ataskaitą, apimančią visą Bendrovės veiklą.

B.4.2 Vidaus audito funkcija

Vidaus audito funkcija (toliau – Vidaus auditas) nepriklausoma, objektyvi bei teikianti patariamojo pobūdžio veiklą funkcija, kurios tikslas yra tobulinti įmonės operacinę veiklą, sukuriant jai pridėtinę vertę.

Vidaus audito funkcija atlieka nepriklausomą rizikos vertinimą, visų padalinių, produktų, sistemų, verslo procesų, rizikos valdymo procesų tyrimą, tokiu periodiškumu, kuris priklauso nuo identifikuotų rizikos sričių ir realaus rizikos lygio, o taip pat nuo vidinės kontrolės svarbos ir veiksmingumo siekiant ją mažinti.

Vidaus audito nepriklausomumą garantuoja:

- Vidaus audito tarnybos funkcinė atskaitomybė Stebėtojų tarybai;
- Vidaus audito tarnybos teisė į objektyvų ir nepriklausomą audito apimties nustatymą ir audito rezultatų pateikimą.

Vidaus audito tarnyba informuoja Valdybos Pirmininką ir Stebėtojų tarybos pirmininką apie kiekvieną bandymą apriboti audito apimtį.

Vidaus audito funkcija savo veikloje vadovaujasi Tarptautiniais Profesinės Vidinio Audito Praktikos Standartais.

Vidaus audito tikslas užtikrinti kad:

- numatyti tikslai yra realizuojami, o visos realios rizikos, galinčios įtakoti, kad procesai nebus teisingai realizuojami, buvo identifikuotos;
- nuostatai, taisyklės ir procedūros, kurios kyla iš bendrai galiojančių teisės normų ar vidinių aktų yra patvirtintos bei jų laikomasi;
- mechanizmai ir procedūros, sudarantys vidinės kontrolės sistemą yra adekvatūs identifikuotų rizikų atžvilgiu ir veiksmingi atsižvelgiant į teisingą įmonės veiklą, bei leidžia išvengti galimų problemų atsiradimo, bei leidžia nustatyti neatitikimus ir minimizuoti nuostolius.

Vidaus auditai vykdomi vadovaujantis metiniu audito planu. Audito planas parengiamas remiantis reikšmingomis Bendrovės veiklos sritimis, įvertinant galimą poveikį rizikai. Vidaus audito planą tvirtina Bendrovės Stebėtojų taryba.

Vidaus auditas rengia rašytinę ataskaitą, kuri teikiama Bendrovės Valdybai ir Stebėtojų tarybai ne rečiau kaip kartą per metus. Ataskaitoje pateikiama informacija apie įvykdytus auditus ir jų išvadas ir vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemos vertinimus.

B.4.3 Aktuarinė funkcija

Aktuarinė funkcija yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimą, jog būtų tenkinami Mokumas II techniniams atidėjiniams keliami reikalavimai. Šią funkciją atlieka asmenys, turintys aktuarinės ir finansų matematikos žinių, susijusių su Bendrovės veiklos rizikos pobūdžiu, mastu ir sudėtingumu, ir turintys reikiamą profesinę patirtį.

Aktuarinės funkcijos tikslas yra nustatyti Bendrovės įsipareigojimus siekiant įvertinti esamą ir prognozuojamą Bendrovės mokumo būklę. Aktuarinės funkcijos atsakomybes sudaro:

- Techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimas;
- Tinkamos metodikos ir modelių bei tinkamų prielaidų, taikomų techniniams atidėjiniams skaičiuoti, pasirinkimas;
- Duomenų, naudojamų skaičiuojant techninius atidėjinius, pakankamumo ir kokybės vertinimas;
- Tiksliausių įverčių ir patirties palyginimas;
- Bendrovės Valdybos informavimas apie techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumą ir tinkamumą;
- Tinkamų aproksimacijos metodų taikymas, jei nepakanka tinkamos kokybės duomenų, užtikrinimas;
- Bendros draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas;
- Perdraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas;
- Veiksmingo rizikos valdymo sistemos įgyvendinimas, visų pirma tiek, kiek tai susiję su rizikos modeliavimu, kuriuo grindžiamas mokumo kapitalo ir minimalaus kapitalo reikalavimų skaičiavimas, ir prie Bendrovės atliekamo savo rizikos ir mokumo vertinimo.

Aktuarinė funkcija rengia rašytinę ataskaitą, kuri teikiama Bendrovės valdybai ne rečiau kaip kartą per metus. Ataskaitoje pateikiamos Aktuarinės funkcijos atliktos užduotys ir jų rezultatai, o taip pat aiškiai nurodomi bet kokie nustatyti trūkumai ir pateikiamos rekomendacijos, kaip šie trūkumai gali būti ištaisyti.

B.4.4 Rizikos valdymo funkcija

Rizikos valdymo funkcija (toliau – Rizikos funkcija) yra viena iš pagrindinių funkcijų ir apima rizikų identifikavimą, vertinimą, stebėseną, valdymą bei ataskaitų teikimą. Rizikos funkcija yra tiesiogiai atskaitinga Bendrovės Valdybai.

Rizikos funkcijos tikslas yra parengti tinkamą rizikos valdymo sistemą, kuri būtų proporcingai įdiegta.

Rizikos funkcijos atsakomybes sudaro:

- Rizikos valdymo strategijos, atitinkančios ilgalaikę veiklos strategiją rengimas;
- Tinkamos Rizikos valdymo sistemos rengimas bei įdiegimas, o taip pat jos įgyvendinimo stebėjimas Bendrovėje;
- Savo rizikos ir mokumo vertinimo proceso įdiegimas bei koordinavimas Bendrovėje;
- Rizikos valdymą Bendrovėje reglamentuojančių vidaus dokumentų rengimas bei jų įgyvendinimo stebėjimas, o taip pat rizikos valdymo priemonių rengimas;

- Bendrovės Rizikos apetito rengimas ir atitikties nustatytiems limitams stebėjimas;
- Informacijos apie Bendrovei reikšmingą riziką teikimas Valdybai ir Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės Rizikos valdymo sistemos vertinimas;
- Naujų ir išorinių rizikų identifikavimas ir vertinimas;
- Tinkamos Vidaus kontrolės sistemos rengimas bei įdiegimas Bendrovėje.

Rizikos funkcija ne rečiau kaip kas ketvirtį Bendrovės Rizikų komitetui teikia informaciją apie rizikos valdymą ir ne rečiau kaip vieną kartą per metus Bendrovės Valdybai teikia išplėstinę Rizikų valdymo ataskaitą, apimančią visą Bendrovės veiklą.

B.5 Užsakomosios paslaugos

Bendrovės funkcijų, kurios yra Bendrovei svarbios ar esminės, perdavimas išorės paslaugų teikėjui yra laikomas Užsakomųjų paslaugų (angl. outsourcing) pirkimu, Vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais užsakomųjų paslaugų susitarimų sudarymą, bei Lietuvos banko paaiškinimais, pateiktais finansų rinkos dalyviams.

Įgyvendinant Mokumas II bei Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, užsakomųjų paslaugų pirkimas Bendrovėje aprašytas Užsakomųjų paslaugų politikoje. Sprendimą dėl Bendrovės esminių ar svarbių funkcijų perdavimo išorės Paslaugų teikėjui priima Bendrovės Valdyba.

Padalinys ar darbuotojas teikiantis siūlymą perduoti Bendrovės esmines arba svarbias funkcijas ar veiklą išorės partneriui (toliau - Sutarties savininkas) rengia kriterijus ir reikalavimus potencialiam Paslaugų teikėjui. Paslaugų teikėjas vertinamas pateikiant paslaugų teikėjui užpildyti Bendrovės patvirtintą formą. Atitinkamai turi būti užtikrintas partnerio skaidrumas, t.y. partneriui pasirašytinai užpildant sąžiningumo deklaracijos dokumentą (patvirtintą Bendrovės formą).

Vertinant potencialius Paslaugų teikėjus turi būti atlikta išsami analizė (due diligence), kuri apima visos prieinamos informacijos apie Paslaugų teikėją vertinimą, įskaitant, bet neapsiribojant:

Atliktos išsamos analizės (due diligence) išvados kartu su papildomais dokumentais (jei yra) pateikiamos Bendrovės Pirkimų komisijai. Pirkimų komisija iš pateiktų kandidatų išrenka Paslaugų teikėją, kuriam bus perduotos Bendrovės esminės ar svarbios funkcijos arba veikla.

Bent kartą per metus arba kartą per sutarties galiojimo terminą, jeigu sutarties galiojimo terminas yra trumpesnis nei vieneri metai, Bendrovė atlieka Paslaugų teikėjo pagal Užsakomųjų paslaugų sutartį vykdomos veiklos patikrą, kurios tikslas – nustatyti patikėtų veiksmų vykdymo kokybę, atsižvelgiant į teisės aktų, Bendrovės vidaus tvarkų reikalavimus bei kitus Bendrovės reikalavimus, taikomus tokio pobūdžio veiksmams.

Siekiant sumažinti Užsakomųjų paslaugų sutarties nutraukimo arba Paslaugų teikėjo likvidavimo riziką, Bendrovė išlaiko atitinkamą perduotos veiklos kontrolės lygį ir pasilieka teisę tam tikru mastu dalyvauti šioje veikloje, kad, susiklosčius minėtoms aplinkybėms, galėtų tęsti savo veiklos operacijas, nepatirdama didelių nuostolių ir nenutraukdama veiklos bei paslaugų teikimo savo klientams.

B.6 Valdymo sistemos vertinimas

Bendrovės Valdymo sistemos peržiūrą atlieka Rizikų valdymo funkcija, suderinus su Atitikties funkcija.

Asmenys, atliekantys Valdymo sistemos peržiūrą, atsižvelgia į vidaus ir išorės veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės valdymui.

Peržiūros metu taip pat atliekamas Bendrovės Stebėtojų tarybos ir Valdybos narių individualios ir kolegialios veiklos bei Bendrovėje veikiančių komitetų veiklos veiksmingumo bei pasiektų strateginių ir veiklos tikslų vertinimas.

Atliktos peržiūros apimtis, rezultatai ir išvados dokumentuojami, Bendrovės Stebėtojų taryba, Valdyba ir administracijos vadovas supažindinami su šia informacija.

Bendrovės Valdyba tvirtina valdymo sistemos tobulinimo planą ir užtikrina, kad būtų atlikti atitinkami valdymo sistemos pakeitimai, ištaisant peržiūros metu nustatytus trūkumus.

Valdymo sistemos peržiūra atliekama ne rečiau kaip kartą per metus.

2017 metais Bendrovės Atitikties ir Rizikų valdymo funkcija atliko valdymo sistemos peržiūrą. Peržiūros metu reikšmingų neatitikimų nenustatyta: Bendrovė valdoma efektyviai, atsižvelgiant į Bendrovės veiklos pobūdį, mastą ir kompleksiskumą.

B.7 Kita informacija

B.7.1 Investavimo principai

Bendrovės turto valdymas nėra perduotas užsakovų paslaugų teikėjams. Bendrovė vadovaujasi apdairaus investuotojo principu, todėl turtas investuojamas taip, kad būtų užtikrintas viso investicijų portfelio, kaip visumos, saugumas, kokybė, likvidumas ir pelningumas bei jo prieinamumas. Bendrovės turtas yra saugomas komerciniuose bankuose, turinčiuose teisę teikti investicines paslaugas Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje ir registruotą buveinę ar padalinį Lietuvos Respublikoje.

Vadovaujantis saugumo principu, Bendrovės turtas valdomas taip, kad neigiamas investicijų vertės pokytis neviršytų priimtino rizikos lygio, nustatyto rizikos apetito dokumente.

Vadovaujantis kokybės principu:

- Bendrovės turtas yra investuojamas reguliuojamose rinkose;
- Turtas yra pakankamai diversifikuojamas, kad būtų išvengta priklausomybės nuo vieno konkretaus turto, emitento arba įmonių grupės ir rizikos susikaupimo Bendrovės investicijų portfelyje, kaip visumoje. Investicijos į turta, kurį išleido tas pats emitentas arba tai pačiai grupei priklausantys emitentai, neturi padidinti priimtino rizikos koncentracijos lygio;
- Bendrovė laikosi nuomonės, kad kredito reitingas nėra absoliutus finansinės priemonės kokybės garantas.

Vadovaujantis likvidumo principu Bendrovės turtas yra valdomas taip, kad investicijos galėtų būti greitai ir be reikšmingų sąnaudų parduotos.

Bendrovė, vadovaudamasi pelningumo principu, siekia metiniame biudžete numatytos investicijų grąžos, atsižvelgiant į tai, koks didžiausias neigiamas investavimo rezultatas yra priimtinas. Šis priimtinas dydis - Bendrovės nustatytas rinkos rizikos apetito limitas bei rinkos rizikos tolerancijos ribos.

Bendrovė nuolat stebi finansų rinkos aplinką, vykstančius pokyčius, visas rinkos naujienas. Dėl pokyčių rinkoje Bendrovė susiduria su potencialia investicijų rizika. Rizikų stebėjimas ir kontrolė yra pagrįsti nuolatine rizikos rodiklių peržiūra, siekiant laiku užfiksuoti nukrypimus nuo nustatytų dydžių (įskaitant limitus), tiksliai laiku reaguoti į rizikų lygio neigiamą pasikeitimą ir, atitinkamai, sprendimų priėmimą.

Bendrovė nuolat, nustatytais terminais, nustato rinkos riziką, pagal Rizikų valdymo strategijoje apibrėžtas rizikos kategorijas. Nepalankių scenarijų atveju, Bendrovė įvertina visas patiriamas rizikos rūšis. Vertinimo procesas yra neatskiriama Bendrovės valdymo ir sprendimų priėmimo proceso sudedamoji dalis.

Bendrovė nuolat vykdo investavimo rezultatų, investicijų portfelio ir jo pokyčių, turto pasiskirstymo ir ribų, rinkos rizikų, likvidumo ir valiutų pozicijų stebėjimą. Bendrovės Vadovybei bei Valdybai nustatytais terminais yra teikiamos ataskaitos apie turimą investicijų portfelį bei techninių atidėjinių padengimą turtu.

Su investiciniais vienetais ir indekso vertės pasikeitimu susijusių Bendrovės sutarčių investicijos parenkamos atsižvelgiant į draudėjų ir naudos gavėjų interesus, vadovaujantis Bendrovės verslo planu bei atitinkamais Valdybos nutarimais. Kilus interesų konfliktui Bendrovė užtikrina, kad investicija būtų naudingiausia draudėjams ir naudos gavėjams.

C. RIZIKOS POBŪDIS

Pagrindinės rizikos kategorijos, kurias apima Bendrovėje taikoma rizikos valdymo sistema, yra draudimo, rinkos, kredito, koncentracijos, operacinė ir atitikties. Be pagrindinių rizikos kategorijų Bendrovė vykdo ir reputacinės, strateginės bei išorinės (emerging) rizikų stebėseną.

Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika, tačiau vykdydama įprastą ir investicijų valdymo veiklą, Bendrovė susiduria ir su įvairia finansine rizika, įskaitant kredito riziką, likvidumo riziką ir rinkos riziką. Bendrovės vadovybė, nustatydama prisiimamos rizikos ribas, siekia minimizuoti galimą neigiamą finansinės rizikos poveikį Bendrovės finansiniams veiklos rezultatams.

C.1 Draudimo veiklos rizika

C.1.1 Bendrovei kylanti draudimo rizika

Draudimo rizika – tai nuostolių rizika, kuri apibrėžiama kaip galima žala arba kaip neigiamas draudimo įsipareigojimų vertės pokytis dėl netinkamų kainodaros ar atidėjinių formavimo prielaidų. Draudimo rizika yra pati reikšmingiausia Bendrovės rizika.

Bendrovėje valdomos šios draudimo rizikos:

Mirtingumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl mirtingumo rodiklio lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių, kai dėl padidėjusio mirtingumo rodiklio padidėja draudimo įsipareigojimai.

Sergamumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl negalios, ligų ir sergamumo lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių.

Nutraukimų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl įvairių rodiklių lygio, tendencijų ar kintamumo pokyčių, įskaitant sutarčių nutraukimą ar draudimo polisų išpirkimą.

Sąnaudų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl pasikeitusio draudimo ar perdraudimo sutarčių aptarnavimo išlaidų lygio, jo tendencijų ar nepastovumo.

Ilgamžiškumo rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl mirtingumo rodiklio lygio, tendencijų ar nepastovumo pokyčių, kai dėl sumažėjusio mirtingumo rodiklio išauga draudimo įsipareigojimai.

Katastrofų rizika – nuostolio arba nepalankaus draudimo įsipareigojimo pokyčio rizika, atsirandanti dėl labai netikslaus vertinimo ir prielaidų sudarant atidėjinius kraštutiniams arba išimtiniais įvykiams.

Rezervų rizika – ne gyvybės draudimo nuostolių ar nepalankių draudimo įsipareigojimų pokyčių rizika, atsirandanti dėl išmokėtų žalų skaičiaus, dažnumo ir apimties bei žalos sumų kitimo.

Įmokų rizika – ne gyvybės draudimo nuostolių ar nepalankių draudimo įsipareigojimų pokyčio rizika, atsirandanti dėl draudiminių įvykių dažnumo ir jų apimties pokyčių.

C.1.2 Draudimo rizikos matavimas ir vertinimas

Bendrovės Draudimo rizikos politika nustato reikalavimus efektyviam draudimo rizikos valdymui, įskaitant rizikos identifikavimą, matavimą ir vertinimą bei priežiūrą ir kontrolę.

Bendrovės portfelį sudaro 30.000 polisų (37 produktai). Šiuo metu yra prekiaujama 8 produktais, iš kurių investicinis (Inv_301) ir kaupimo (Inv_305) produktai yra dažniausiai pasirenkami sudarant naujas sutartis.

Garantuotų palūkanų gyvybės draudimo su kaupimu sutarčių kiekis sparčiai auga ir šio produkto apimtys pralenkė investiciniais vienetais apskaitomo draudimo apimtį. Tačiau 2017 m. investicinio gyvybės draudimo sudaromų sutarčių kiekis pralenkė garantuotų palūkanų dėl itin mažų pastarųjų garantijų.

Bendrovė susiduria su šiomis pagrindinėmis draudimo rizikomis: gyvybės, kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir mirties dėl nelaimingo atsitikimo. Investicinio draudimo klientai dažniausiai renka šiek tiek didesnes draudimo sumas. Taip pat senųjų tradicinių kaupiamųjų produktų vidutinė draudimo suma yra beveik dvigubai mažesnė nei naujuose produktuose dėl infliacijos bei pagerėjusios draudėjų finansinės padėties.

Draudimo veiklos rizikos stebėseną ir kontrolę vykdoma vadovaujantis patvirtinta draudimo rizikos rodiklių sistema, kuri padeda laiku įvertinti draudimo rizikos lygio pokyčius ir veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės draudimo rizikos lygiui. Tikrinama, ar draudimo veiklos rizikos lygis neviršija nustatyto priimtino draudimo veiklos rizikos lygio. Draudimo rizikos valdymui ir stebėjimui Bendrovė yra nusistačiusi rizikos profilio ir rizikos tolerancijos limitus pagal standartinės mokumo formulės kapitalo reikalavimą bei papildomus pagrindinius draudimo rizikos rodiklius.

Lentelėje apačioje pateikiamas rizikos kapitalo poreikis gyvybės ir sveikatos rizikoms. 2017 m. rizikos kapitalo poreikis gyvybės ir sveikatos rizikoms nuosekliai augo dėl augančio draudimo sutarčių portfelio. Didžiausia rizika kyla dėl galimo draudimo sutarčių nutraukimų bei mirtingumo ir sergamumo svyravimų.

Draudimo rizikos reikalaujamas kapitalas	Gyvybės		Sveikatos	
	2017	2016	2017	2016
Mirtingumo rizika	802	740	41	30
Ilgaamžiškumo rizika	0	0	0	0
Neįgalumo ir sergamumo rizika	0	0	2.817	2.505
Draudimo išlaidų rizika	832	896	832	896
Tikslinimo rizika	0	0	0	0
Galiojimo pabaigos rizika	2.857	2.165	1.346	901
Katastrofų rizika	346	318	28	20
Draudimo veiklos rizikos modulio diversifikacija	-1.217	-1.117	-1.297	-1.017
Bendras draudimo veiklos rizikos kapitalo reikalavimas	3.621	3.003	3.739	3.317

9 lentelė. Draudimo rizikos reikalaujamas kapitalas

Be rizikos profilio ir rizikos tolerancijos limitų, Bendrovė papildomai stebi šiuos pagrindinius draudimo rizikos rodiklius (KRI):

- Grynąjį nuostolingumą;
- Administracinių sąnaudų rodiklį;
- Įsigijimo sąnaudų rodiklį;
- Didžiausių nuostolių koncentracijos rodiklį;
- Draudimo sumų išnaudojimo rodiklį;
- Sutarčių nutraukimo rodiklį;
- Įmokų mokėjimo sustabdymo rodiklį;
- Dalinio kapitalo atsiėmimo rodiklį;

Toliau apžvelgiami pagrindiniai rizikos rodikliai (KRI).

Mirtingumo ir sergamumo rizikos yra kontroliuojamos stebint nuostolingumą. Nuostolingumo dydis parodo santykį tarp apmokėtų žalų ir atitinkamų rizikų mokesčių. Analizuojamos gyvybės, kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir mirties nuo NA rizikos. Šis KRI išliko žaliajoje zonoje ir yra mažesnis nei 70 proc.

Gyvybės draudimo įmonės prisiimamą draudimo koncentracijos riziką galima vertinti pagal didžiausių nuostolių koncentracijos rodiklį, nagrinėjant vienos šimtosios (1 proc.) klientų, pasirinkusių didžiausias gyvybės draudimo sumas, draudimo sumos santykį su bendra portfelio gyvybės draudimo suma.

2016-2017 metais šis rodiklis, išskaidytas pagal draudimo rizikas, kito nežymiai bei neviršijo 10 proc. Bendrovės prisiimama tolerancijos riba yra 15 proc., todėl didžiausių nuostolių koncentracijos rizikos lygis vertinamas kaip žemas, t.y. prisiimta draudimo rizikos koncentracija yra žema.

Vertinant draudimo sumas pagal produktus, galima pastebėti, kad populiariausios tarp draudėjų išlieka gyvybės draudimas bei draudimas nuo nelaimingų atsitikimų. Klientai, besirenkantys investicinį draudimą, linkę pasirinkti didesnes vidutines draudimo sumas. Išskyrus rizikinio draudimo produktus, vidutinės draudimo sumos pagal gyvybės, kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir mirties nuo nelaimingų atsitikimų rizikas skiriasi nežymiai. Senųjų

produktų draudimo sumos yra beveik perpus mažesnės, nes dauguma šių sutarčių yra anksčiau sudarytos, o vėlesni klientai, sudarantys investicinio arba investiciniais vienetais apskaitomo tradicinio gyvybės draudimo sutartis, renka didesnes sumas dėl išaugusios perkamosios galios.

Dažniausiai klientai renka 3 tūkst. Eur ir 6 tūkst. Eur draudimo sumas arba, norėdami apsidrausti didesnei draudimo sumai – 15 tūkst. Eur. Didesnes draudimo sumas renka retas draudėjas.

Pagrindinė draudimo rizika – tai apdraustojo/apdraustųjų mirtis. Papildomai draudėjas gali pasirinkti draudimo apsaugas nuo kritinių ligų, nelaimingų atsitikimų ar mirties nuo nelaimingų atsitikimų. Beveik visi klientai papildomai renka apsidrausti ir nuo nelaimingų atsitikimų. Mažiausiai populiarus papildantysis draudimas – tai mirties nuo nelaimingų atsitikimų draudimas. Šią riziką 2017 m. gruodžio 31 d. buvo pasirinkę virš 50 proc. apdraustųjų.

Nutraukimų rizika yra stebima pagal nutraukimų, dalinių ir įmokų sustabdymo lygį, kuris stebimu laikotarpiu svyruoja nuo 5 proc. iki 15 proc. ir pastaruosius 5 metus išlieka žaliojoje zonoje.

Išlaidų rizika kontroliuojama pagal administracinių ir įsigijimo sąnaudų rodiklius, kurių dydis 2016-2017 metais neviršija prisiimamos tolerancijos ribos.

C.1.3 Draudimo rizikos valdymas

Bendrovė draudimo riziką valdo stebėdama rizikos profilio, rizikos tolerancijos limitus ir pagrindinius rizikos rodiklius. Jei stebimų limitų ar rodiklių panaudojimas viršija Bendrovės nusistatytą priimtina lygį, Bendrovė gali imtis atitinkamų veiksmų:

- Nebeplatinti produkto;
- Peržiūrėti produkto kainodarą;
- Įsigyti papildomą persidraudimą.

Bendrovės persidraudimo programa ir strategija peržiūrima kiekvienais metais. Siekiant išlaikyti atitinkamą rizikos lygį, Bendrovė reguliariai stebi ir vertina persidraudimo programos pokyčių poreikį.

C.1.3.1 Persidraudimas

Bendrovė draudimo riziką valdo prisiimtus įsipareigojimus perdraudama kitose draudimo/perdraudimo įmonėse. Persidraudimo programos esmė – maksimali Bendrovės veiklos apsauga, užtikrinanti įsipareigojimų klientui vykdymą. Persidraudimo tikslas – parinkti ir įgyvendinti persidraudimo programas, užtikrinančias kiekvienos draudimo rūšies saugų ir pozityvų vykdymą, sumažinti prisiimamą riziką bei sustiprinti Bendrovės finansinius pajėgumą ir patikimumą. Persidraudimo tikslas gali būti nuostolių dėl prisiimtos draudimo rizikos sumažinimas, būtinosios mokumo atsargos sumažinimas, turimo kapitalo efektyvesnis naudojimas ar galimybės prisiimti kitas draudimo rizikas išplėtimas.

Proporcinis persidraudimas paprastai yra naudojamas pastovių draudimo sumų sutarčių persidraudimui, taip pat naujoms draudimo rūšims, kurių draudiminių įvykių dažnis yra didelis. Ne proporcinis persidraudimas naudojamas žemo draudžiamųjų įvykių dažnio draudimo rūšims ir ypač didelės rizikos draudimo sutartims. Persidraudimo programos vykdymo kontrolė yra pastovus procesas, kurį reglamentuoja kontrolės sistema persidraudimo veiklos atžvilgiu. Persidraudimo programos vykdymo kontrolę vykdo Produktų ir rizikos valdymo skyrius ir Finansų apskaitos skyrius. Persidraudimo strategiją tvirtina Bendrovės valdyba ne rečiau nei kartą per trejus metus.

Pasirinkdama perdraudiką Bendrovė vadovaujasi saugaus, skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo principais. Perdraudiko finansinio pajėgumo reitingas turi atitikti Priežiūros institucijos nutarimu patvirtintus reikalavimus I grupės (I grupės perdraudiko kriterijus netaikomas, jei persidraudimą ketinama atlikti PZU SA draudimo grupėje) perdraudikams tiek sudarydama obligatorines persidraudimo sutartis, tiek perdraudama fakultatyviai. Už nuolatinį perdraudiko atitikimo šiems kriterijams stebėjimą atsako Bendrovės Produktų ir rizikos valdymo skyrius ir Finansų apskaitos skyrius.

Ataskaitos dieną Bendrovės gyvybės draudimo sutarčių rizikos yra perdraustos dviejose perdraudimo įmonėse. Draudimo sutartys, sudarytos iki 2012-12-31 dienos, yra perdraustos perdraudimo įmonėje Munich Re (Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft), su kuria persidraudimo sutartis galiojo nuo 2002-05-15 (kuria pakeitė 2009-03-25 sudaryta sutartis) iki 2012-12-31. Draudimo sutartys, sudarytos nuo 2013-01-01, yra

perdraustos perdraudimo įmonėje RGA (RGA International Reinsurance company LTD) pagal 2013-01-01 įsigaliojusią sutartį.

Persidraudžiamos rizikos pobūdis, perduodamos draudimo sumos ir maksimalios prisiimamos rizikos pagal draudimo grupes abiejose persidraudimo sutartyse sutampa. Perdraudžiamos Gyvybės draudimo, Kritinių ligų draudimo ir Mirties nuo nelaimingo atsitikimo draudimo rizikos.

C.2 Rinkos rizika

C.2.1 Bendrovei kylanti rinkos rizika

Rinkos rizika – nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika, atsirandanti tiesiogiai ar netiesiogiai dėl turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių rinkos kainų lygių svyravimo ir nepastovumo.

Bendrovė susiduria su šiomis rinkos rizikos subkategorijomis:

- Palūkanų normos rizika
- Nuosavybės vertybinių popierių rizika
- Turto rizika
- Skirtumo rizika
- Koncentracijos rizika
- Valiutos kurso rizika

C.2.2 Rinkos rizikos matavimas, vertinimas ir valdymas

Bendrovės Rinkos rizikos valdymo politika nustato reikalavimus rinkos rizikos valdymui, taip pat pagrindinius reikalavimus rinkos rizikos nustatymui, vertinimui, ataskaitų teikimui ir valdymo veiksmams.

Rinkos rizikos stebėseną ir kontrolę vykdoma vadovaujantis patvirtinta rinkos rizikos rodiklių ir limitų sistema, kuri padeda laiku įvertinti rinkos rizikos lygio pokyčius ir veiksnius, kurie gali turėti įtakos Bendrovės rinkos rizikos lygiui. Tikrinama, ar rinkos rizikos lygis neviršija nustatyto priimtino rinkos rizikos lygio. Rinkos rizikos valdymui ir stebėjimui Bendrovė yra nusistačiusi rizikos profilio ir rizikos tolerancijos limitus pagal standartinės mokumo formulės kapitalo reikalavimą bei papildomus pagrindinius rinkos rizikos rodiklius ir limitus.

Lentelėje pateikiamas reikalaujamas kapitalas pagal atitinkamus rinkos rizikos submodulius:

Rinkos rizikos reikalaujamas kapitalas	2017	2016
Viso, tūkst. Eur	2.519	2.546
Palūkanų normos rizika	1.676	1.728
Nuosavybės VP rizika	380	350
Turto rizika	6	7
Skirtumo rizika	768	753
Valiutos kurso rizika	147	165
Koncentracijos rizika	435	477
Diversifikacija	-894	-933

10 lentelė. Rinkos rizikos reikalaujamas kapitalas

Pagrindinės Bendrovės rizikos pagal reikalaujamą kapitalą yra palūkanų normos, skirtumo ir koncentracijos rizikos. Bendrovė taiko skaidrumo metodą visiems Kolektyvinio investavimo subjektams, todėl šios investicijos įtakoja visų rinkos rizikos (išskyrus nekilnojamo turto) submodulių rezultatus.

Pagal rinkos rizikai reikalaujamo kapitalo pasiskirstymo rezultatus pastebimas reikšmingas diversifikavimo efektas.

Bendrovės rinkos riziką dengiantis turtas pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams:

Turtas	2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.
Palūkanų normos rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	25.453	21.023
Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai	18.975	14.366
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.869	4.105
Kolektyvinio investavimo subjektai	931	933
Akcijos	1	-
Pinigai	651	1.593
Nekilnojamas turtas	26	26
Valiutos rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	25.453	21.023
Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai	18.975	14.366
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.869	4.105
Kolektyvinio investavimo subjektai	931	933
Akcijos	1	-
Pinigai	651	1.593
Nekilnojamas turtas	26	26
Skirtumo rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	4.869	4.105
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.869	4.105
Rinkos rizikos koncentracijos submodulį sudarantis finansinis turtas	5.832	5.064
Įmonių skolos vertybiniai popieriai	4.869	4.105
Kolektyvinio investavimo subjektai	931	933
Akcijos	1	-
Nekilnojamas turtas	26	26
Turto rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	26	26
Nekilnojamas turtas	26	26
Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulį sudarantis finansinis turtas	932	933
Kolektyvinio investavimo subjektai	931	933
Akcijos	1	-

11 lentelė. Rinkos riziką dengiantis turtas

Be rizikos profilio ir rizikos tolerancijos limitų, Bendrovė papildomai stebi šiuos pagrindinius rinkos rizikos rodiklius (KRI) ir limitus:

- Investavimo limitų sistemą;
- Maksimalų sukauptą nuostolį;
- Turto ir įsipareigojimų neatitikimą;
- Turto struktūrą.

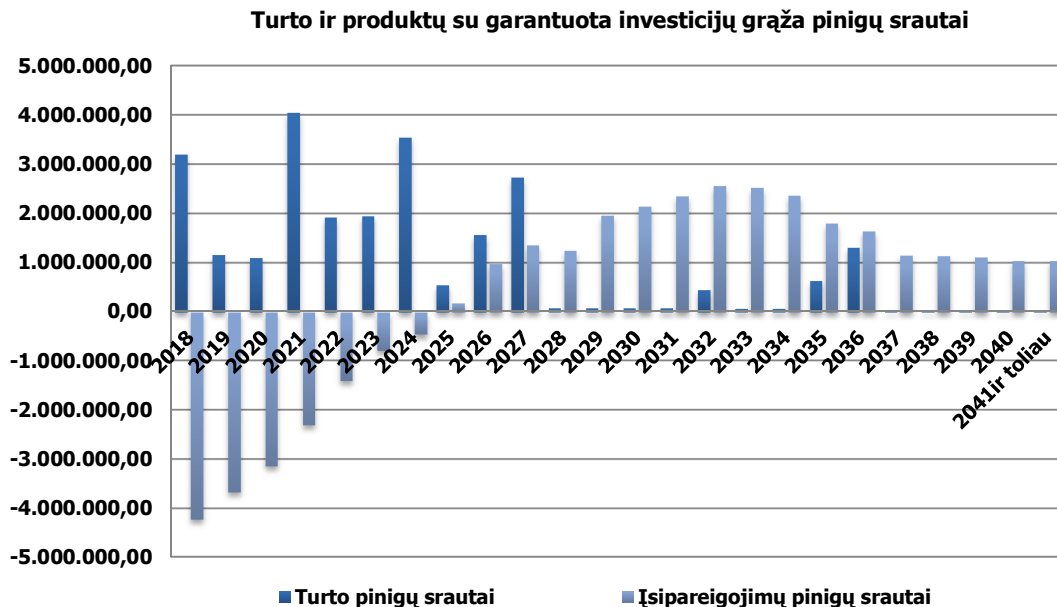
Toliau apžvelgiami pagrindiniai rizikos rodikliai (KRI) ir limitai.

Investavimo limitų sistema yra sudėtinė Rinkos rizikos valdymo politikos dalis nustatanti Bendrovės leidžiamų finansinių priemonių tipus ir jų diversifikavimo limitus, likvidumo reikalavimą bei sandorių šalies rizikos ribas remiantis išorinių kredito reitingų agentūrų vertinimais.

Bendrovė taip stebi sukauptą nuostolį. Maksimalaus sukaupto nuostolio limitas nustatytas atsižvelgiant į Bendrovei priimtina lygį. Jei pasiekiamas maksimalaus nuostolio limitas Bendrovės vadovybė priima sprendimus dėl tolesnių veiksmų atsižvelgiant į aplinkybes, kurios įtakoja nuostolio atsiradimą.

Turto ir įsipareigojimų valdymo sistema yra sudėtinė Rinkos rizikos valdymo politikos dalis apibrėžianti Bendrovės turto ir įsipareigojimų valdymo metodus. Turto ir įsipareigojimų valdymas Bendrovėje yra nuolatinis procesas. Turto ir įsipareigojimų neatitikimai daugiausia atsiranda valiutų, terminų ir palūkanų srityse. Valiutų neatitikimas atsiranda, kai turtas ir įsipareigojimai yra pasirašyti skirtingomis valiutomis. Terminų neatitikimas

atsiranda kai įsipareigojimų pinigų srautai pasiskirstę ilgesniu laikotarpiu (Bendrovės atveju) nei atitinkamų investicijų pabaigos terminai. Lentelėje pateikiami Bendrovės turto ir įsipareigojimų srautai.

1 grafikas. Turto ir įsipareigojimų pinigų srautai pagal terminus

Turto vidutinė trukmė padidėjo nuo 3,89 metų 2015 m., 5,53 metų 2016 m. iki 6,45 metų 2017 m. Turto ir įsipareigojimų valdymas pagal terminą atliekamas vertinant skirtingų terminų turto ir įsipareigojimų terminų sumas: turto gryųjų pinigų srautai apskaičiuojami pagal skirtingas išpirkimo datas, koreguojami atsižvelgus į būsimą reinvestavimą, o įsipareigojimų gryųjų pinigų srautai gaunami išskaidžius techninius atidėjinius pagal likusio termino trukmę.

Bendrovė valdydama investicijas vadovaujasi patvirtintais diversifikavimo limitais turto struktūrai. 2017 metais nebuvo reikšmingų pokyčių Bendrovės turto struktūroje.

Toliau pateikiama atskirų rizikos subkategorijų mokumo kapitalo reikalavimo pokyčiai ataskaitiniu laikotarpiu bei kita susijusi informacija.

C.2.3 Palūkanų normos rizika

Palūkanų normos rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus finansinių priemonių ar turto vertei ar svyruojant dabartinei prognozuojamų įsipareigojimų pinigų srautų vertei, pasikeitus rinkos palūkanų normų struktūrai ar svyruojant nerizikingų palūkanų normoms.

Reikalaujamas kapitalas palūkanų normos rizikai yra skaičiuojamas kaip kapitalo įtaka padidėjus ar sumažėjus palūkanų normoms, o reikalaujamas kapitalas paskaičiuojamas kaip didesnis dydis palūkanų normų padidėjimo ar sumažėjimo atveju.

Palūkanų normos rizikos reikalaujamas kapitalas	2017	2016
Palūkanų normos padidėjimo įtaka	2.069	2.375
Palūkanų normos sumažėjimo įtaka	-1.676	-1.728
Reikalaujamas kapitalas	1.676	1.728

12 lentelė. Palūkanų normos rizikos reikalaujamas kapitalas

Palūkanų normos rizika apima visą su palūkanų norma susijusį turtą ir techninius atidėjinius. Investicijos į kolektyvinius investavimo subjektus taikant skaidrumo metodą taip pat įtraukiamos skaičiuojant palūkanų normos rizikos reikalaujamą kapitalą.

Didžiausia įtaka Bendrovės palūkanų normos rizikai siejama su Vyriausybės ir įmonių skolų vertybinių popierių portfeliu, kuris 2017 m. pabaigai viršijo 23 mln. eurų arba 94 proc. palūkanų normos rizikos submoduliui priskirtam turtui.

C.2.4 Nuosavybės vertybinių popierių rizika

Nuosavybės vertybinių popierių rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl akcijų rinkos kainų ar jų svyravimų.

Reikalaujamas kapitalas nuosavybės vertybinių popierių rizikai skaičiuojamas 1 ir 2 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais, taikant standartinį nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulį ir lygus nuosavų lėšų nuostoliui, kuris būtų patirtas šiais momentinio sumažėjimo atvejais: 1 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais taikant 39 proc. momentinį vertės sumažėjimą ir simetrinį tikslinimą bei 2 tipo nuosavybės vertybiniais popieriais taikant 49 proc. momentinį vertės sumažėjimą ir simetrinį tikslinimą.

Nuosavybės vertybinių popierių rizikos reikalaujamas kapitalas	2017	2016
1 tipo pozicijų reikalaujamas kapitalo po momentinio ir simetrinio įvertinimų	329	325
2 tipo pozicijų reikalaujamas kapitalo po momentinio ir simetrinio įvertinimų	65	32
Diversifikacija	-13	-7
Reikalaujamas kapitalas	380	350

13 lentelė. Nuosavybės vertybinių popierių rizikos reikalaujamas kapitalas

Kapitalo reikalavimas dėl nuosavybės vertybinių popierių rizikos svyruoja dėl nedidelio nuosavybės vertybinių popierių portfelio. Bendrovė strateginių investicijų į susijusias įmones neturėjo. 2 tipo nuosavybės vertybinius popierius sudaro nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į valstybių, kurios nėra EEE ar EBPO narės, biržų prekybos sąrašus, nebiržiniai nuosavybės vertybiniai popieriai, biržos prekės ir kitos alternatyvios investicijos. Juos taip pat sudaro visas turtas, išskyrus turtą, įtrauktą į palūkanų normos rizikos submodulį, turto rizikos submodulį arba skirtumo rizikos submodulį, įskaitant turtą ir netiesiogines pozicijas, kai nėra galimybių taikyti skaidrumo metodą. Bendrovė 2 tipo nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms yra priskyriusi tų valstybių, kurios nėra EEE ar EBPO narės, nuosavybės vertybinius popierius.

C.2.5 Turto rizika

Turto rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl nekilnojamojo turto rinkos kainų ar jų svyravimų.

Turto rizikos kapitalo reikalavimas yra lygus skirtumui tarp nuosavų lėšų ir momentinio 25 proc. nekilnojamo turto vertės pokyčio.

Turto rizikos reikalaujamas kapitalas	2017	2016
Reikalaujamas kapitalas	6	7

14 lentelė. Turto rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės nekilnojamo turto pozicijas sudaro nuosavoms reikmėms naudojamas turtas 2017 m. pabaigai sudaręs 6 tūkst. eurų atitinkamai. Turto vertė nustatyta vykdant konsultacijas su nepriklausomais nekilnojamojo turto ekspertais, išanalizavus nekilnojamojo turto rinką bei atsižvelgus į rinkos pokyčių tendencijas bei atlikus preliminarinius skaičiavimus. Mokumo II skaičiavimams nekilnojamo turto vertė pateikiama tikraja verte. Vadovaujantis Bendrovėje taikoma politika Mokumo tikslams nekilnojamo turto vertė turi būti perkainojama ne rečiau kaip kartą per 5 metus.

Bendrovė nevykdo investicijų į nekilnojamąjį turtą, todėl ši rizika yra labai maža.

C.2.6 Skirtumo rizika

Skirtumo rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius, dėl palūkanų normų pokyčio ir jų poveikio įtakos turto ir įsipareigojimų būsimų pinigų srautų neatitikimui laiko atžvilgiu.

Skirtumo reikalaujamas kapitalas apskaičiuojamas kaip obligacijų skirtumų įtakos rezultatas, atsižvelgiant į obligacijų trukmę bei reitingus. Investicijos į kolektyvinius investavimo subjektus taikant skaidrumo metodą taip pat įtraukiamos skaičiuojant skirtumo rizikos reikalaujamą kapitalą.

Bendrovės skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams:

Skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas	2017	2016
Reikalaujamas kapitalas	768	753

15 lentelė. Skirtumo rizikos reikalaujamas kapitalas

Pagrindinė skirtumo rizikos reikalaujamo kapitalo poreikio priežastis - padidėjęs skolų vertybinių popierių portfelis.

Pagal standartinę formulę apskaičiuojant reikalaujamą kapitalą rinkos rizikos koncentracijos ir skirtumo rizikos submoduliams Bendrovė taiko pereinamojo laikotarpio išimtį Europos ekonominės erdvės valstybių centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms, kurios išreikštos ir finansuojamos bet kurios Europos ekonominės erdvės valstybės nacionaline valiuta. Iki 2017 m. gruodžio 31 d. naudojami standartiniai parametrai taikomi tokioms pozicijoms, kurios išreikštos ir finansuojamos jų nacionaline valiuta, o nuo 2018 m. sausio 1 d. ši išimtis pagal reikalavimus bus palaipsniui mažinama ir 100 proc. taikoma 2020 metais.

Bendrovės investicijų portfelyje Europos ekonominės erdvės valstybių, kurios turi nacionalinę valiutą, obligacijų, kurios išleistos eurais vertė 2017 m. pabaigoje siekė 7,8 mln. Eur.

Bendrovė Europos ekonominės erdvės valstybių valdžios obligacijų, kurios išleistos kita Europos ekonominės erdvės valstybės nacionaline valiuta nei Eurais, neturėjo.

C.2.7 Koncentracijos rizika

Rizika, kylanti dėl turto portfelio diversifikacijos trūkumo arba dėl didelės sandorio šalies rizikos, įskaitant vieno emitento vertybinius popierius, verslo partnerius ar skolininkus traktuojama kaip Koncentracijos rizika.

Bendrovė koncentracijos riziką skaičiuoja vienos pozicijos principu.

Koncentracijos rizikos reikalaujamas kapitalas	2017	2016
Reikalaujamas kapitalas	435	477

16 lentelė. Koncentracijos rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės turtas yra gerai diversifikuotas, todėl yra išvengiama per didelės priklausomybės nuo bet kurios turto dalies, emitento ar įmonių grupės arba geografinės teritorijos ir pernelyg didelės viso portfelio rizikos koncentracijos. Koncentracijos rizika kyla dėl per didelės koncentracijos pozicijose, kurios viršija tam tikrą viso turto dalį, kuris priklauso nuo tos pozicijos kredito reitingo. Koncentracijos rizika kontroliuojama taikant papildomus limitus investicijoms į vieno emitento finansinius instrumentus.

C.2.8 Užsienio valiutos rizika

Valiutos kurso rizika suprantama kaip tikimybė patirti nuostolius pasikeitus turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertei dėl valiutos keitimo kurso ar jo svyravimų.

Eurais yra dominuojanti valiuta vertinant Bendrovės turto ir įsipareigojimų straipsnius.

Bendra gryna pozicija užsienio valiuta 2017 m. pabaigai siekė 589 tūkst. eurų, o reikalaujamas kapitalas sudarė 147 tūkst. eurų.

Užsienio valiutos reikalaujamas kapitalas	2017	2016
Reikalaujamas kapitalas	147	165

17 lentelė. Valiutos rizikos reikalaujamas kapitalas

Bendrovės įsipareigojimus užsienio valiuta 2017 ir 2016 metais sudarė įsipareigojimai tik USD valiuta. Įsipareigojimai USD valiuta 2016-2017 m. neviršija 1 tūkst. eurų.

Pagrindiniai valiutos kurso rizikos šaltiniai, pritaikius skaidrumo metodą - kolektyvinio investavimo subjektų investicijos kita valiuta.

C.3 Kredito rizika

Kredito rizika - nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika, atsirandanti dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ir kitų skolininkų, kurie turi įtakos Bendrovei, mokumo būklės pokyčių ir pasireiškianti sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos, ypač pagrįstu bankrotų atvejais, skirtumo rizikos (angl. *spread risk*) arba rinkos rizikos koncentracijos forma.

Kredito rizikos valdymas, be kitų dalykų, apima:

- Rizikos, susijusios su atskiru ūkio subjektu, subjektų grupe, sektoriaus ar šalies, ribų nustatymą;
- Portfelio diversifikavimą;
- Įkeisto turto nustatymą;
- Sandorių sudarymą, siekiant sumažinti kredito riziką, t. y. finansinės priemonės pardavimą, išvestinės apsidraudimo priemonės uždarymą.

Kredito rizikos valdymas Bendrovėje atliekamas nuolat, įvertinant:

- Papildomą garantiją iš sandorio šalies, siekiant sumažinti prisiimtą riziką iki priimtino lygio;
- Sandorio šalies ar sandorio šalių grupės rizikos dydį, vienos sandorio šalies kredito koncentracijos rizikos dydį, kredito reitingą, pramonės šaką ir šalį, įskaitant ir tikėtinus rizikos dydžių padidėjimus, jei tikėtini rinkos pokyčiai;
- Tikėtiną sistemine riziką, kylančią iš rinkų tarpusavio priklausomybės ir galinčią daryti įtaką daugeliui sandorio šalių vienu metu.

Ne rečiau kaip kartą per metus Bendrovėje yra atliekamas rizikos valdymo ir jos sumažinimo dokumentavimas, parengiami atliktų rizikos valdymo veiksmų planai, numatomi veiksmai, leisiantys valdyti ir sumažinti rizikos įtaką ateityje.

Turtas, kuris dengia draudimo sutartis, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investuojamas laikantis investavimo krypties politikose nurodytų kriterijų.

Lentelėje apačioje pateikiamas sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos reikalaujamas kapitalas pritaikius skaidrumo metodą kolektyvinio investavimo subjektams.

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	2017	2016
Reikalaujamas kapitalas	118	269

18 lentelė. Sandorio šalies rizikos reikalaujamas kapitalas

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos reikalaujamas kapitalas 2017 metais smarkiai krito dėl sumažėjusio grynų pinigų likučio banko sąskaitose metų pabaigai.

C.4 Likvidumo rizika

Likvidumo rizika – rizika, kad Bendrovė nesugebės laiku ir neprarandant vertės, realizuoti turto, kad įvykdytų savo finansinius įsipareigojimus.

Likvidumo rizika valdoma vadovaujantis Likvidumo rizikos valdymo politika, kuri nustato pagrindinius reikalavimus, principus ir metodus, susijusius su likvidumo rizikos apibrėžimu, identifikavimu, matavimu, stebėjimu ir valdymu, ribojimu ir ataskaitų teikimu Bendrovėje.

Siekiant palengvinti likvidumo rizikos nustatymą ir kontrolę, likvidumo rizika dalinama į tris kategorijas:

- **Finansavimo likvidumo rizika:** rizika, kad Bendrovė gali nesugebėti likviduoti turto, išsaugoti finansavimo ir/ar ypatingųjų atvejų finansavimo susitarimų, ir/ar perteklinių ir/ar neįgyvendinamų tokio finansavimo ir/ar ypatingųjų atvejų finansavimo susitarimų sąlygų rizika, ir/ar finansavimo praradimo ar apribojimo rizika.
- **Užsienio valiutos likvidumo rizika:** rizika, kad realūs ir/ar numatomi būsimi atitinkamos valiutos išeinantys pinigų srautai neatitiks tikėtinų tos pačios valiutos įplaukų.
- **Dienos likvidumo rizika:** rizika, kad išaugs reikalavimai likvidumui darbo dienos metu dėl gaunamų atsiskaitymų užlaikymų ir/ar dėl problemų klientų aptarnavimo vietose ar bankuose, ar kitose atsiskaitymo sistemose.

Bendrovėje suformuotas likvidumo portfelis bei nustatyti limitai jo dydžiui. Vykdoma likvidumo portfelio dydžio stebėseną, įskaitant kiekybinį galimų sąnaudų ir finansinių nuostolių, atsirandančių dėl priverstinio pardavimo, įvertinimas. Bendrovės investiciniame portfelyje laikomi skirtingo termino skolos vertybiniai popieriai.

Toliau pateikiama turto ir įsipareigojimų būsimųjų nediskontuotų pinigų srautų analizė:

Straipsniai	Iki 1 metų	1-2 metai	2-3 metai	3-4 metai	4-5 metai	5-10 metų	>10 metų	Iš viso
Turtas – pinigų srautų analizė	4.266	1.266	1.173	4.098	2.182	10.947	4.079	28.011
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	895	-	-	-	-	-	-	895
Gautinos sumos	20	2	1	-	-	11	-	34
Skolos priemonės	3.301	1.264	1.172	4.098	2.182	10.936	4.079	27.032
Terminuoti indėliai	50							50
Įsipareigojimai – pinigų srautų analizė	-12.921	4.473	3.840	2.956	2.014	1.246	-31.977	-30.369
Techniniai atidėjiniai	-12.530	4.474	3.841	2.956	2.014	1.246	-31.977	-29.976
Kiti įsipareigojimai (išskyrus sukauptas sąnaudas)	-391	-1	-1	-	-	-	-	-393
Finansiniai įsipareigojimai	-	-	-	-	-	-	-	0
Skirtumas	-8.655	5.739	5.013	7.054	4.196	12.193	-27.898	-2.358

19 lentelė. Turto ir įsipareigojimų srautų analizė

Bendrovės investicinis portfelis yra diversifikuotas: investuojama į skirtingo termino finansinius priemones, atsižvelgiant į numatomus išmokėjimus, taip siekiant subalansuoti finansinius srautus. Bendrovė turi likvidumo portfelį, kuriame laikomos likvidžios finansinės priemonės, kurios galėtų būti parduotos esant nenumatytiems išmokėjimams.

C.4.1 Prognozuojamo pelno suma, įtraukta į būsimas įmokas

2017 m. gruodžio 31 d. prognozuojamo pelno suma, įtraukta į būsimas įmokas, sudarė 6,4 mln. EUR (2016 m. gruodžio 31 d. 5,3 mln. EUR). Šio dydžio augimą lėmė investicinio gyvybės draudimo sutarčių skaičiaus augimas.

C.5 Operacinė rizika

C.5.1 Bendrovei kylanti operacinė rizika

Operacinė rizika – nuostolių rizika, atsirandanti dėl netinkamų arba klaidingų vidaus procesų, darbuotojų, sistemų ar išorės veiksnių.

Bendrovėje operacinė rizika valdoma atsižvelgiant į rizikų apetitą ir vadovaujantis Rizikų valdymo strategijos reikalavimais. Išskiriamos tokios operacinės rizikos subkategorijos:

Saugumo rizika – rizika patirti nuostolius, kurie atsiranda priėmus neveiksmingus ar netinkamus verslo saugumo sprendimus dėl apsaugos nuo netinkamų žmogaus atliekamų veiksmų, išorinių veiksnių ar veiklos, kuria pažeidžiami įstatymai;

Teisinė rizika – rizika patirti nuostolius, atsirandančius nesilaikant galiojančių įstatymų, vidaus taisyklių ar sutartinių įsipareigojimų, kai tokie pažeidimai gali atsirasti netinkamai arba pavėluotai įdiegus teisės aktus arba neteisingai aiškinant jų nuostatas;

Žmogiškųjų išteklių (žmonių) rizika – rizika patirti nuostolius, atsirandančius dėl nepakankamos ar neveiksmingos personalo politikos, žmogiškųjų klaidų, įskaitant netinkamai sukurtus procesus ar netinkamą jų įgyvendinimą;

IT sistemos rizika – rizika patirti nuostolius, atsirandančius dėl taikomų informacinių technologijų, kurios neatitinka verslo reikalavimų, neužtikrina tinkamo duomenų vientisumo, konfidencialumo, atpažinimo, atskaitingumo, autentiškumo, patikimumo ir prieinamumo, arba kurios buvo netinkamai įdiegtos arba neveikia taip, kaip numatyta.

C.5.2 Operacinės rizikos matavimas, vertinimas ir valdymas

Operacinės rizikos stebėseną ir kontrolę vykdoma vadovaujantis patvirtinta operacinės rizikos incidentų ir rodiklių sistema, kuri padeda laiku įvertinti operacinės rizikos lygio pokyčius ir veiksmus, kurie gali turėti įtakos Bendrovės operacinės rizikos lygiui. Operacinės rizikos valdymas yra ypač susijęs su:

- darbuotojų veikla;
- darbuotojų kvalifikacija ir jos ugdymu pagal Bendrovės poreikius;
- darbuotojų, klientų ir kitų asmenų nusikalstamos veiklos prieš Bendrovę prevencija;
- Bendrovės fizine ir IT sauga.
- Procesų valdymo rizika:
 - Klientų, produktų ir verslo praktika – nuostoliai, atsirandantys neplanuotai praleidus užduotis; atskiriems klientams netinkamai atlikus jų pareigas (įskaitant reikalavimus būti sąžiningais ir atsakingais); dėl produkto pobūdžio ar struktūros (t.y. netinkamai sukurti produktai, neįgyvendintos procedūros ir t.t.);
 - transakcijų vykdymas, parodymas ir procesų valdymas – nuostoliai, patirti dėl klaidų vykdant sandorius ar valdant procesus, susijusius su santykiais su rangovais ir tiekėjais;

Rizika, atsirandanti dėl trečiųjų šalių teikiamų paslaugų (užsakomųjų paslaugų), ypač, kai tokios paslaugos yra labai svarbios Bendrovės veiklai.

Operacinė rizika nustatoma:

- renkant ir analizuojant informaciją apie operacinės rizikos incidentus ir jų atsiradimo priežastis. Visi incidentai turi būti registruojami, privalomai nurodant incidento datą, pateikiant jo trumpą aprašą, nurodant jo trukmę, padalinio, kuriame įvyko incidentas, pavadinimą, incidento priežastis, įskaitant ryšį su kitomis rizikos rūšimis, dėl incidento patirtus faktinius ir potencialius nuostolius, laiką incidento padariniams šalinti, taikomus incidento valdymo veiksmus, kitą svarbią informaciją;
- Padaliniams pildant įsivertinimo anketas, siekiant nustatyti potencialius operacinės rizikos incidentus.

Operacinė rizika vertinama ir matuojama:

- nustatant įvykusio operacinės rizikos incidento poveikį;
- įvertinant potencialių operacinės rizikos incidentų, kurie gali įvykti Bendrovės veikloje, poveikį.

Bendrovė stebi šiuos pagrindinius operacinės rizikos rodiklius (KRI):

- Personalo kaitos rodiklį;
- Svarbiausių informacinių technologijų sistemų sutrikimų skaičių;
- Operacinės rizikos incidentų skaičių ir sumą;
- Saugos incidentų skaičių;
- Skundų skaičių.

Reikšmingos operacinės rizikos nurodomos rizikų žemėlapyje ir aptariamos Rizikų komiteto posėdyje.

Be operacinės rizikos rodiklių, Bendrovėje stebimas ir mokumo kapitalo reikalavimas operacinei rizikai. Lentelėje apačioje pateikiamas operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas:

Operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas	2017	2016
Reikalaujamas kapitalas	408	368

20 lentelė. Operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas

2017 metais operacinės rizikos reikalaujamas kapitalas keitėsi neženkliai dėl padidėjusių verslo apimčių.

C.6 Kita reikšminga rizika

Bendrovėje prie kitų rizikų reikšmingų rizikų priskiriamos ir reputacinė ir strateginė rizikos.

Reputacinė rizika – tai rizika, kad Bendrovės reputacija gali blogėti veikiami darbų sutrikimų atsiradimo, sistemos saugumo pažeidimų, negebėjimo išspręsti problemų, susijusių su klientais.

Strateginė rizika – tai rizika, kad strateginiai, Bendrovės tikslai, verslo strategijos ir išteklių naudojimas yra Reputacinė rizika yra labai žema, per 2017 m. nebuvo nustatyta jokių su reputacija susijusių problemų.

C.7 Kita informacija

C.7.1 Nebalansiniai straipsniai

Teisminiai nagrinėjimai – 2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovė nedalyvavo jokiose teisminėse procedūrose, kurios, vadovybės nuomone, turėtų reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms ir Bendrovės veiklos rezultatams.

Gruodžio 31 d. Bendrovės įsipareigojimus pagal patalpų nuomos sutartis (nutraukimo sąlygos ir mokesčiai) sudarė:

ĮSIPAREIGOJIMAI	2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.
Patalpų nuomos sutarčių įsipareigojimai sutarčių nutraukimo atveju, iki 1 metų	75	67
Iš viso	75	67

23 lentelė. Nebalansiniai įsipareigojimai

Bendrovė kito reikšmingo nebalansinio turto ir įsipareigojimų neturėjo.

C.7.2 Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus siekiant nustatyti Bendrovės atsparumą tam tikriems nepalankiems pokyčiams ir apskaičiuoti kapitalo pakankamumą. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis taikomas įvairių tipų rizikoms ir siekia įvertinti:

- Su Bendrovės veikla susijusią riziką, užtikrinti tinkamą jos valdymo procesą;
- Ar Bendrovės kapitalas ir jo paskirstymas užtikrina pakankamą rizikos padengimą galimų įvykių atveju;
- Ar Bendrovė galės įgyvendinti strateginiuose planuose numatytus tikslus.

Bendrovė atlikdama testavimą nepalankiausiomis sąlygomis naudojo: standartinius PZU grupės apibrėžtus jautrumo testus, Bendrovės pasirinktus ir nustatytas scenarijaus analizes. Papildomai Bendrovė gali atlikti atvirkštinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kurioms esant Bendrovės nuosavos lėšos gali sumažėti iki nulio ir Bendrovė gali tapti nemoki.

Jautrumo testas ir scenarijaus analizės atliekamos vadovaujantis prielaida, kad rizikos veiksnio pokytis realizuojamas visa apimtimi paskutinę laikotarpio, kuriam buvo taikomas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, dieną ir vertinamas tiesioginis šokų poveikis Bendrovės finansinei padėčiai (įsipareigojimų padidėjimas, turto sumažėjimas ar tiesioginis poveikis nuosavoms lėšoms). 2017 metais jautrumo testas ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis buvo atliktas remiantis 2017 m. birželio 30 d. duomenimis.

Standartiniai jautrumo testai taikomi palūkanų normos, nuosavybės vertybinių popierių, išlaidų, mirtingumo, ilgaamžiškumo (Bendrovei neaktuali), nutraukimų ir kredito (perdraudiko įsipareigojimų nevykdymo ir turto koncentracijos) rizikoms. 2017 metais Bendrovės atliktų jautrumo testų rezultatai pateikiami lentelėje:

Jautrumo testas	Rizikos kategorija	Poveikis nuosavoms lėšoms
Palūkanų normos rizika (%)	Rinkos rizika	-1.773
Nuosavybės vertybinių popierių rizika (-56%; -28%)	Rinkos rizika	-565
Išlaidų rizika (+10%)	Draudimo rizika	-1.855
Mirtingumo rizika (+15%)	Draudimo rizika	-799
Ilgamžiškumo rizika (-20%)	Draudimo rizika	0
Galiojimo pabaigos rizika (+78%)	Draudimo rizika	-4.805
Galiojimo pabaigos rizika (-78%)	Draudimo rizika	12.636
Kredito – perdraudiko įsipareigojimo nevykdymo rizika	Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	0
Kredito – turto koncentracijos rizika	Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	-465

24 lentelė. Jautrumo testų rezultatai

Jautrumo testo rezultatų analizė parodė, kad didžiausią 4,8 mln. eurų įtaką Bendrovės nuosavoms lėšoms turėtų padidėjęs nutraukimų lygis dėl sumažėjusio būsimo pelno iš draudimo sutarčių. Kitos svarbios rizikos būtų metinių išlaidų padidėjimas 10 proc. (1,9 mln. eurų poveikis nuosavoms lėšoms) ir palūkanų normų sumažėjimas (nuosavos lėšos sumažėtų 1,8 mln. eurų). Tačiau nė vienu iš šių atvejų Bendrovės mokumo koeficientas nenukristų žemiau nei 130 proc. (žalia zona nustatyta Bendrovės Rizikos Apetito dokumente) vertinant ir Bendrovės prognozes 2018-2020 metais. Kitų jautrumo testų poveikis nuosavoms lėšoms būtų mažesnis nei 0,8 mln. eurų, tokiu atveju mokumo koeficientas sumažėtų mažiau nei 10 proc.

Be to buvo pasirinktos papildomos scenarijų analizės. Atliekant scenarijaus analizę buvo vertinami du skirtingi scenarijaus lygiai: „švelnus scenarijus“ (įvykio tikimybė apie 1 iš 10 ir vidutinio dydžio nuostolis) ir ekstremalus scenarijus, kurio tikimybė apie 1 iš 20 arba 1 iš 50 ir reikšmingo dydžio nuostolis.

Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, sekantys scenarijai buvo paskaičiuoti ir išanalizuoti:

- Katastrofinis scenarijus – katastrofinė žala didžiausioje grupinėje gyvybės draudimo sutartyje ;
- Palūkanų normos kilimo scenarijus – nagrinėtas palūkanų normų kilimas;
- Nuosavybės vertybinių popierių kainų kritimo scenarijus – nuosavybės vertybinių popierių vertės kritimas ir padidėjęs sutarčių nutraukimo lygis;
- Vyriausybės skolos vertybinių popierių scenarijus - siekiant tinkamai pasiruošti išimties dėl vyriausybės vertybinių popierių galiojimo pabaigai 2020 metais, Bendrovė kiekvienais metais

įvertina vyriausybės skolos vertybinių popierių riziką įvertinant papildomą kapitalo apmokestinimą: švelnaus scenarijaus atveju vertintas kapitalo poreikis vyriausybei vertybiniams popieriams išleistiems ne nacionaline valiuta, kai tuo tarpu ekstremalus scenarijus įvertino kapitalo poreikį visiems vyriausybėms vertybiniams popieriams nepriklausomai nuo išleidimo valiutos;

- Operacinės rizikos scenarijus - scenarijus nagrinėjo įtaką Bendrovės mokumo situacijai, tuo atveju jei Bendrovė gautų 2 proc. (švelnaus scenarijaus atveju) arba 4 proc. (ekstremalaus scenarijaus atveju) ankstesnių finansinių metų bendros metinės apyvartos baudą dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento pažeidimo.

2017 metais Bendrovės scenarijų analizės rezultatai pateikiami lentelėje:

Scenarijus	Tipas	Rizikos kategorija	Poveikis nuosavoms lėšoms
Katastrofinis scenarijus	švelnus	Draudimo rizika	-54
	ekstremalus	Draudimo rizika	-863
Palūkanų normų kilimo scenarijus	švelnus	Rinkos rizika	1.435
	ekstremalus	Rinkos rizika	1.617
Nuosavybės vertybinių popierių kritimo scenarijus	švelnus	Rinkos rizika	-1.046
	ekstremalus	Rinkos rizika	-1.587
Vyriausybės skolos vertybinių popierių rizika	švelnus	Rinkos rizika	-262
	ekstremalus	Rinkos rizika	-262
Operacinės rizikos scenarijus	švelnus	Operacinė rizika	-285
	ekstremalus	Operacinė rizika	-571

25 lentelė. Scenarijų analizės rezultatai

Visais Bendrovės nagrinėtų scenarijų analizės atvejais Bendrovės mokumo koeficientas išliko žaliojoje zonoje ir viršijo 170 proc. lygį.

Taip pat buvo įgyvendintas atvirktinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kuriuo buvo siekiama nustatyti scenarijus, pagal kuriuos Bendrovė susidurtų su labai nepalankiu įvykiu. Buvo pasirinkti šie Bendrovei svarbūs veiksniai: neigiamos palūkanų normų aplinkos pratęsimas, nuolatinis sergamumo ir mirtingumo atvejų skaičiaus padidėjimas bei kompleksinis scenarijus, kurio metu buvo vertinami skirtingi rizikos faktoriai.

Vertinant jautrumo testų ir scenarijų analizės rezultatus, Bendrovė netapo nemoki; netgi įvykus nepalankiausiam testuotam (didžiausio nuostolio) scenarijui mokumo koeficientas išliktų žaliojoje Rizikos apetito zonoje.

D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS

Vadovaujantis Mokumo Deleguotuoju reglamentu Bendrovė turtą ir įsipareigojimus Mokumo tikslais vertina taip:

- turtas įvertinamas suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys galėtų juo apsikeisti sąžiningos konkurencijos sąlygomis;
- įsipareigojimai įvertinami suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys sąžiningos konkurencijos sąlygomis galėtų juos perleisti viena kitai arba apmokėti.

Bendrovė vertindama turtą ir įsipareigojimus laikosi toliau nustatytos vertinimo hierarchijos ir atsižvelgia į turto arba įsipareigojimo savybes, jei rinkos dalyviai nustatydami turto arba įsipareigojimo kainą vertinimo dieną atsižvelgtų į tas savybes.

Pagal numatytąjį vertinimo metodą draudimo ir perdraudimo įmonės turtą ir įsipareigojimus vertina naudodamos to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje.

Kai to paties turto ar įsipareigojimų kotiruojamų rinkos kainų aktyvioje rinkoje naudoti neįmanoma, Bendrovė turtą ir įsipareigojimus vertina naudodama atsižvelgiant į skirtumus patikslintas panašaus turto ar įsipareigojimų kotiruojamas rinkos kainas aktyvioje rinkoje. Patikslinimai atspindi turtui ar įsipareigojimams būdingus veiksnius (būklę, vietą, įvesties duomenų mastą ar pačių rinkų, kuriose stebimi įvesties duomenys, mastą).

Bendrovė naudoja kotiruojamas rinkos kainas remdamosi aktyvioms rinkoms skirtais kriterijais. Jei kriterijai netenkinami, taikomi alternatyvūs vertinimo metodai, kuriuos naudojant daugiau naudojami rinkos įvesties duomenys.

Taikydama alternatyvius vertinimo metodus, Bendrovė taiko vertinimo metodiką, kuri grindžiama:

- rinkos metodu - naudojamos kainos ir kita atitinkama informacija, gauta apie rinkos sandorius dėl tokio paties arba panašaus turto, įsipareigojimų arba turto ir įsipareigojimų grupės;
- pajamų metodu, pagal kurį būsimos sumos (pvz., pinigų srautai, pajamos arba išlaidos), perskaičiuojamos į vieną dabartinę sumą, traktuojamą tikrąja verte;
- išlaidų metodu, kuris atspindi sumą, kurios reikėtų turto naudojimo pajėgumui pakeisti.

Priedo S.02.01.02 lentelėje pateikiamas Bendrovės Mokumas II balansas ataskaitos dienai. Šiame skyriuje toliau pateikiami atskirų Bendrovės turimo turto ir įsipareigojimų pozicijų vertinimo principai. Nekilnojamojo turto (kito, nei laikomas nuosavoms reikmėms), investicijų į dukterines ir asocijuotas įmones, paskolų, užtikrintų nekilnojamu turto ir perdraudimo veiklos gautinų sumų. Priemonių, kurių Bendrovė ataskaitos dienai neturėjo, vertinimo principai nėra pateikiami.

D.1 Turtas

Mokumo tikslais Bendrovės vertinamo turto metodika yra suderinta su 2009/138/EB direktyvos 75 straipsniu. Turtas įvertinamas suma, už kurią gerai informuotos ir ketinančios sudaryti sandorį šalys galėtų juo apsieisti sąžiningos konkurencijos sąlygomis.

D.1.1 Atidėtos įsigijimo sąnaudos, prestižas ir kitas nematerialusis turtas

Bendrovė nevertina atidėtų įsigijimo sąnaudų, prestižo ir kito nematerialiojo turto, nebent nematerialųjį turtą galima parduoti atskirai ir draudimo įmonė gali įrodyti, kad egzistuoja to paties ar panašaus turto vertė – tokiu atveju turtas vertinamas tikrąja verte.

D.1.2 Atidėtieji mokesčiai

Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokesstinės bazės. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins mokesstinį pelną, o atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri, tikėtina, ateityje sumažins mokestinį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei laikinieji skirtumai yra susiję su prestižu (arba neigiamu prestižu), arba jei nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai neturi įtakos nei mokesčiniam, nei finansiniam pelnui.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas balanso sudarymo dienai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Bendrovė ateityje turės pakankamai mokesčio pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtina ateityje sumažins mokesčinį pelną. Reikšmingi vadovybės sprendimai yra reikalingi apibrėžti atidėtojo pelno mokesčio turto sumas, kurios gali būti pripažintos, remiantis tikėtinu būsimųjų apmokestinamų pelnų laikotarpiu ir dydžiu, ir būsimomis mokesčių planavimo strategijomis.

Vadovaujantis Deleguotojo reglamento 15 straipsnio 2 dalimi, Bendrovė sudaro atidėtųjų mokesčių įsipareigojimus, remdamasi skirtumu tarp priskirtų turtui ir įsipareigojimams verčių, įvertintų pagal Mokumas II direktyvą ir verčių, įvertintų mokesčių tikslais. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra vertinami jų apskaičiavimui

įvertinto skirtumo dydį mažinant sukauptu mokestiniu nuostoliu ataskaitos datai, tačiau ne daugiau nei 70 proc. apmokestinamojo pelno (pagal Pelno mokesčio įstatymo 30 str. 4 dalį) ir taikant 15 proc. pelno mokesčio tarifą.

D.1.3 Nekilnojamasis ir materialusis turtas, laikomas nuosavoms reikmėms

Nekilnojamąjį ir materialųjį turta, laikomą nuosavoms reikmėms, sudaro nekilnojamasis turtas nuosavoms reikmėms, ilgalaikis materialusis turtas bei materialusis turtas ir atsargos.

Ilgalaikis materialusis turto, materialiojo turto ir atsargų vertė Mokumas II tikslais yra laikoma lygi nuliui.

Pastatai ir statiniai apskaitomi tikrąja verte, apskaičiuota naudojant palyginamąjį metodą. Pastatų ir statinių tikrosios vertės nustatymas vykdomas užsakant konsultaciją dėl turto vertinimo metų pabaigoje. Esant žymesniems nekilnojamojo turto rinkos svyravimams turto vertinimas turi būti atliekamas ne rečiau kaip kas pusmetį.

D.1.4 Investicijos

D.1.4.1 Akcijos

Listinguojamos akcijos yra vertinamos tikrąja verte, kuri nustatoma pagal uždarymo kainas aktyvioje rinkoje. 2017 metais Bendrovė akcijų portfelio neturėjo, tačiau nedidelę investicijų portfelio dalį sudaro akcijų, esančių gyvybės draudimo investavimo kryptyse dalis, kuri viršija su indeksu ir investiciniais vienetais susijusį gyvybės draudimo techninį atidėjinį.

D.1.4.2 Skolos vertybiniai popieriai

Finansinės būklės ataskaitos sudarymo dieną tikroji skolos vertybinių popierių vertė vertinama pagal viešai paskelbtą informacinės duomenų bazės *Bloomberg – Bloomberg Generic Pricing (BGN)* vidutinę (*Mid*) kainą. Jei BGN kaina nėra skelbiama, imama informacinės duomenų bazės *Bloomberg – Bloomberg Evaluated Pricing (BVAL)* skelbiama vidutinė (*Mid*) kaina. Jei BGN, BVAL kainos nėra skelbiamos, skolos vertybiniai popieriai vertinami pagal viešai paskelbtą informacinės duomenų bazės – *Bloomberg* uždarymo kainą (Frankfurto birža).

Bendrovės investicijų portfelyje nelistinguojamų skolos vertybinių popierių nėra.

D.1.4.3 Investiciniai fondai

Investiciniai fondai yra vertinami tikrąja verte, kaip ir nurodyta Direktyvos 2009/138/EB 75 straipsnio 1 dalies a punkte.

D.1.4.4 Išvestiniai finansiniai instrumentai

Išvestinės finansinės priemonės, tarp jų užsienio valiutų keitimo sutartys, išankstiniai valiutų keitimo sandoriai bei kitos išvestinės finansinės priemonės atsiradimo momentu yra finansinės būklės ataskaitoje pripažįstamos įsigijimo savikaina (įtraukiant ir operacijų išlaidas), o vėliau yra apskaitomos tikrąja verte. Tikroji vertė yra nustatoma remiantis atitinkamai kotiruojamomis rinkos kainomis ar išvestinių finansinių priemonių kainų modeliais. Išvestinės priemonės yra pripažįstamos turtu, kai jų tikroji vertė yra teigiama, ir įsipareigojimu, kai jų tikroji vertė yra neigiama.

Aktyvioje rinkoje prekiaujamų išvestinių priemonių tikroji vertė yra rinkos uždarymo kaina prekybos dieną. Tikroji vertė išvestinių aktyvioje rinkoje nekotiruojamų priemonių, įskaitant išankstinius sandorius ir pasikeitimo palūkanų norma sandorius (IRS), yra nustatoma naudojant diskontuotus pinigų srautus ir informaciją iš pinigų rinkos apie priemonių vertės nustatymą. Pinigų srautams diskontuoti yra naudojamos palūkanų normų pelningumo kreivės, siejamos su tam tikra finansine priemone ir valiuta, sudaryta pagal turimus rinkos duomenis.

2017 metais išvestinių finansinių priemonių Bendrovė nenaudojo.

D.1.4.5 Indėliai kredito įstaigose

Terminuotiesiems indėliams kredito įstaigose priskiriami visi terminuotieji indėliai nepriklausomai nuo jų termino (išskyrus vienos nakties indėlius, kurie priskiriami pinigams ir pinigų ekvivalentams). Indėliai kredito

įstaigose apskaitomi įsigijimo savikaina, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Vertės sumažėjimo nuostoliai apskaičiuojami, kai tampa žinoma, kad indėlio gražinimas yra abejotinas. Palūkanų pajamos kaupiamos naudojant apskaičiuotą palūkanų normą per visą indėlio galiojimo laikotarpį. Sukauptos indėlių palūkanos atvaizduojamos kartu su indėlių likutine verte.

2017 metais tiesioginių indėlių bankuose Bendrovė neturėjo, tačiau nedidelę investicijų portfelio dalį sudaro indėlių, esančių gyvybės draudimo investavimo kryptyse dalis, kuri viršija su indeksu ir investiciniais vienetais susijusį gyvybės draudimo techninį atidėjinį.

D.1.4.6 Kitos investicijos

Kitas investicijas sudaro visos kitos tikraja verte vertinamas investicijos, nepaminėtos ankstesniuose punktuose.

D.1.5 Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos

Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos yra vertinamos tikraja verte pagal investicinių fondų valdytojų paskelbtas vertes. Kitas turtas, susijęs su šiomis investicijomis:

- Grynieji pinigai vertinami tikraja verte;
- Gautinos sumos vertinamos mokėtina suma, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

D.1.6 Gautinos sumos

Gautinos sumos yra apskaitomos jų atsiradimo momento verte. Balanso sudarymo dieną gautinos sumos yra lygios mokėtinai sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius. Blogų ar abejotinų sumų nurašoma suma įvertinama ekonominės ir finansinės skolininkų būklės analizės metu, taip pat vertinant gautinų sumų termino trukmę bei atsižvelgiant į įmonės patirtį, įvertinant tikimybę atgauti gautinas sumas.

D.1.6.1 Draudimo veiklos gautinos sumos

Draudimo ir tiesioginio perdraudimo gautinos sumos bei gautinos sumos iš draudimo tarpininkų apima tik suėjusio termino gautinas sumas. Dalimis mokamų įmokų gautinos sumos yra apskaitytos tiksliausio techninių atidėjinių įverčio pinigų srautų apskaičiavime. Draudimo veiklos ir tarpininkų gautinos sumos dėl savo trumpos trukmės yra pripažįstamos lygios mokėtinai sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

D.1.6.2 Kitos gautinos sumos

Kitos gautinos sumos apima gautinas sumas iš kitos Bendrovės veiklos, pavyzdžiui, agentinės veiklos gautinas agentavimo komisinio, turto nuomos gautinas sumas, kitas su draudimo veikla nesusijusias gautinas sumas iš darbuotojų, tarpininkų, draudėjų. Balanso sudarymo dieną kitos gautinos sumos yra pripažįstamos lygios mokėtinai sumai, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

D.1.7 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro pinigai kelyje ir pinigai bankų sąskaitose bei kitos trumpalaikės iki trijų mėnesių (nuo sutarties sudarymo datos) labai likvidžios investicijos (išskyrus ilgesnius nei vienos nakties indėlius, kurie priskiriami indėliams kredito įstaigose), kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika.

D.1.8 Kitas turtas

Kitas turtas apima kitas ateinančio laikotarpio sąnaudas – t.y. iš anksto sumokėtas sumas už turto draudimą, metines licencijų palaikymo sąnaudas, patalpų nuomą. Balanso sudarymo dieną kitas turtas yra lygus nuliui,

nebent turta galima parduoti atskirai ir draudimo įmonė gali įrodyti, kad egzistuoja to paties ar panašaus turto vertė, arba turto įsigijimo sutarties nutraukimo sąlygose yra numatyta dalies turto išpirkimo galimybė – tokiu atveju turtas vertinamas tikrąja verte.

D.2 Įsipareigojimai

D.2.1 Techniniai atidėjiniai

Techniniai atidėjiniai dengia visus draudimo ir perdraudimo įsipareigojimus draudėjams ir naudos gavėjams, kylančius iš draudimo ar perdraudimo sutarčių. Apskaičiuojami techniniai atidėjiniai yra suderinti su turto ir kitų įsipareigojimų vertinimu, rinka bei tarptautine apskaita. Techninių atidėjinių skaidymas pagal Mokumas II draudimo rūšis pateikiamas lentelėje apačioje bei Priedo S.12.01.02 lentelėje.

Techninių atidėjinių dydis yra lygus tiksliausio įverčio, techninio atidėjinio, skaičiuojamo kaip visuma, ir rizikos maržos sumai.

Naudojami techninių atidėjinių vertinimo supaprastinimai nekelia jokios reikšmingos rizikos. Vertinant techninius atidėjinius nebuvo naudojamos jokios ilgalaikių garantijų korekcijos, nebuvo taikomos pereinamojo laikotarpio priemonės, suderinimo ir svyravimo korekcijos (Priedo S.22.01.21 lentelė).

	Tiksliausias įvertis	TA, skaičiuojamas kaip visuma	Rizikos marža	Techniniai atidėjiniai, VISO
D. Gyvybės draudimo įsipareigojimai				
29. Sveikatos draudimas	-3.886		1.741	-2.145
30. Draudimas, suteikiantis teisę gauti pelno dalį	14.442		989	15.431
31. Su indeksu ir investiciniais vienetais susietas draudimas	-6.817	16.850	687	10.720
32. Kitas gyvybės draudimas	97		7	103
Iš viso:	3.836	16.850	3.423	24.109

26 lentelė. Techniniai atidėjiniai pagal draudimo rūšis, tūkst. Eur

Pagrindinės techninių atidėjinių vertinimui naudojamos prielaidos yra: draudimo rizikų nuostolingumas (mirtingumas ir sergamumas), administracinės ir įsigijimo sąnaudos, nutraukimų lygis, nerizikingų palūkanų norma.

Techninių atidėjinių jautrumas naudojamiems parametrams bei jų neapibrėžtumas yra vertinamas tiek pagal kiekybinius rodiklius, tiek pagal kokybinius. Lentelėje apačioje pateikiama analizė, kiek techniniai atidėjiniai yra jautrūs prielaidose naudojamų draudimo rizikos parametru pasikeitimui 10 proc. Visais atvejais techninių atidėjinių pokytis neviršijo 10 proc. Tuo tarpu pakeitus finansinės rizikos parametru – nerizikingų palūkanų normą – 100 bazinių punktu, įtaka techniniams atidėjiniams yra ženklėsnė ir siekia 20 proc.

Kokybinis prielaidų neapibrėžtumo ir reikšmingumo lygio įvertinimas yra atliekamas tiek atsižvelgiant į kiekybinio vertinimo rezultatus, tiek prielaidų analizės rezultatus. Mirtingumo, sergamumo ir išlaidų parametru istorinių verčių lygis bėgant laikui smarkiai nesvyruoja, atsirandantys nuokrypiai paaiškinami išskirtiniais įvykiais ar atsitiktine šių dydžių prigimtimi. Tuo tarpu nutraukimų istorinis lygis svyruoja kur kas ženkliu ir nustatyti parametru dydį yra sudėtingiau, nes kiekvienais metais atsiranda nuokrypių į kurią nors pusę, stebima priklausomybė nuo makroekonominių faktorių, tačiau išsamesnė statistinė analizė yra ribojama nepakankamo duomenų kiekiu. Tad nutraukimų prielaidos neapibrėžtumo lygis yra vidutinis. Nerizikingų palūkanų normų kreivė yra pateikiama EIOPA institucijos, tačiau atsižvelgiant į pastovų jos kitimą bėgant laikui ir jos didelę įtaką diskontuojamiems pinigų srautams, šios prielaidos neapibrėžtumo lygis irgi vertinamas kaip vidutinis. Išleidžiamų pinigų laiko prielaida apibrėžia skirtumą tarp prognozuojamo įvykio datos ir išmokos datos. Gyvybės draudimo žalu vėlavimas nėra didelis, modeliuojami įvykiai mėnesio tikslumu, tad nesutapimai tarp prognozuojamo įvykio datos ir išmokos datos nelaikomi reikšmingi.

Prielaida	Reikšmingumo lygis	Neapibrėžtumo lygis
Mirtingumo	vidutinis	žemas
Sergamumo	vidutinis	žemas
Nutraukimų	vidutinis	vidutinis
Išlaidų	vidutinis	žemas
Nerizikingos palūkanų normos	aukštas	vidutinis
Išleidžiamų pinigų laikas	žemas	žemas

27 lentelė. Prielaidų reikšmingumo ir neapibrėžtumo lygio kokybinis įvertinimas

Lyginant su 2016 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotais techniniais atidėjimais, vertinant techninius atidėjinius 2017 m. gruodžio 31 d. buvo atnaujintos prognozuojamų administravimo išlaidų (atsižvelgiant į mažėjančią vienai sutarčiai tenkančią administracinių sąnaudų dalį) bei nerizikingos palūkanų normos prielaidos (šios prielaidos atnaujinamos periodiškai pagal EIOPA pateikiamas nerizikingų palūkanų normų lenteles).

D.2.1.1 Tiksliausias įvertis

Tiksliausias įvertis atitinka būsimųjų pinigų srautų tikėtiną svertinį vidurkį, atsižvelgiant į numatomą būsimųjų pinigų srautų dabartinę vertę, taikant atitinkamą nerizikingų palūkanų normų struktūrą pagal terminą.

Apskaičiuojant tiksliausią įvertį naudojama pinigų srautų prognozė apima visus pinigų srautus, susijusius su galiojančiomis draudimo ir perdraudimo sutartimis: (a) mokamas išmokas draudėjams ir naudos gavėjams; (b) mokėjimus, kuriuos draudimo arba perdraudimo įmonė atliks teikdama natūra mokamas sutartines išmokas; (c) išlaidų, nurodytų Direktyvos Mokumas II 78 straipsnio 1 punkte, mokėjimus; (d) mokamas įmokas ir dėl tų įmokų atsirandančius papildomus pinigų srautus; (e) draudimo arba perdraudimo įmonės ir tarpininkų tarpusavio mokėjimus, susijusius su draudimo arba perdraudimo įsipareigojimais; (f) draudimo arba perdraudimo įmonės ir investicinių įmonių tarpusavio mokėjimus, susijusius su sutartimis, kurių išmokos susietos su indeksu ir investiciniais vienetais; (g) mokėjimus už antrinį panaudojimą ir subrogaciją, jei jie nelaikomi atskiru turtu ar įsipareigojimais pagal tarptautinius apskaitos standartus, patvirtintus Europos Komisijos pagal Europos Parlamento ir tarybos Reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 tarptautinių apskaitos standartų taikymo; (h) mokesčių mokėjimus, kuriuos apmoka arba apmokės draudėjai arba kurie reikalingi draudimo arba perdraudimo įsipareigojimams įvykdyti.

Naudojamos pinigų srautų prognozės yra rengiamos atskirai kiekvienai draudimo sutarčiai. Draudėjui numatyta galimybių nustatyti, atnaujinti, išplėsti, padidinti arba tęsti draudimo arba perdraudimo apsaugą nėra. Bendrovė neturi galybės iš dalies pakeisti įmokas arba išmokas, o teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį turi tik kai yra esminis draudimo sutarties sąlygų pažeidimas, todėl viso portfelio sutarties ribos sutampa su sutarties galiojimo trukme.

Naudojamos pinigų srautų prognozės yra rengiamos atskirai kiekvienai draudimo sutarčiai. Draudėjui numatyta galimybių nustatyti, atnaujinti, išplėsti, padidinti arba tęsti draudimo arba perdraudimo apsaugą nėra. Nustatant tikimybę Pinigų srautai tiksliausio įverčio radimui yra modeliuojami pagrindinėms draudimo produktų grupėms. Sutarčių, kurių produktų neapima pinigų srautų modelis, techninių atidėjinių tiksliausias įvertis lygus matematiniam techniniam atidėjiniui pagal verslo apskaitos standartus.

Modeliuojami pinigų srautai išskaidyti į tris grupes: (a) investicinis gyvybės draudimas, apimantis su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo produktus, (b) investiciniais vienetais apskaitomas gyvybės draudimas su garantuotomis palūkanomis, kurį sudaro Garantija Plus ir Tavo Svajonė draudimo produktai, (c) tradicinis gyvybės draudimas, apimantis visus likusius draudimo produktus. Be to, kartu su sutarties pagrindinio produkto pinigų srautais modeliuojami ir papildomų draudimo produktų, tokių kaip kritinių ligų draudimo, draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir draudimo nuo mirties dėl nelaimingų atsitikimų (kurie sudaro sveikatos draudimo, apskaičiuojamo pagal panašius į gyvybės draudimo metodus, produktų grupę) pinigų srautai. Pagrindinės pinigų srautų modelio prielaidos sutampa, skiriasi tik nuo produkto ypatybių priklausantys dydžiai: nuskaitomi

nutraukimo, rizikų, administraciniai mokesčiai, garantuojama grąža ir sukauptos sumos (matematinio rezervo) prognozės.

Išmokų atidėjinį įvykusioms žaloms apmokėti sudaro atidėjiniai įvykusioms ir pranešoms bei įvykusioms, bet dar nepranešoms žaloms apmokėti, taip pat atidėjinys įvykusių žalų sureguliuavimo sąnaudoms. Laikoma, kad išmokų rezervas sutampa su numatomų išmokėjimų techniniu atidėjiniu, sudaromu pagal verslo apskaitos principus.

Pinigų srautų diskontavimui naudojama EIOPA skelbiama euro nerizikingų palūkanų normų struktūra pagal terminą. Sutartys USD valiuta sudaro mažiau nei 0,005 proc. techninių atidėjinių, todėl pinigų srautai modeliuojami naudojant euro valiutos prielaidas. Nei suderinimo, nei svyravimo korekcija nenaudojama.

D.2.1.2 Rizikos marža

Rizikos marža užtikrina, jog techniniai atidėjiniai būtų lygūs sumai, kurios draudimo ir perdraudimo įmonės galėtų reikalauti, siekdamos perimti ir įvykdyti draudimo bei perdraudimo įsipareigojimus. Rizikos marža apskaičiuojama aproksimuojant visą kiekvienų būsimų metų mokumo kapitalo reikalavimą, naudojant būsimų metų įverčio ir vertinimo dienos įverčio santykį.

D.2.1.3 Techninis atidėjinys, skaičiuojamas kaip visuma

Kaip visuma skaičiuojamų techninių atidėjinių vertė yra nustatoma remiantis finansinių priemonių, naudotų atliekant pakartojimą, rinkos kaina. Šis atidėjinys yra sudaromas tik su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo sutarčių portfeliui, t.y. investiciniam gyvybės draudimui. Pinigų srautai, susieti su draudimo įsipareigojimais, priklausantys nuo tikimybės, kad draudėjai pasinaudos sutartyse numatytais pasirinkimo galimybėmis, priklausantys nuo mirtingumo, invalidumo, ligų ir sergamumo lygio, taip pat visos išlaidos, kurios bus patirtos vykdant draudimo ir perdraudimo įsipareigojimus, yra vertinami sudarant su indeksu ir investiciniais vienetais susieto draudimo tiksliausią techninio atidėjinio įvertį.

D.2.1.4 Perdraudimo ir persidraudimo veiklos turtas / įsipareigojimai

Bendrovės gyvybės draudimo sutarčių rizikos yra perdraustos dviejose perdraudimo įmonėse. Draudimo sutartys, sudarytos iki 2012-12-31 dienos, yra perdraustos perdraudimo įmonėje Munich Re, su kuria persidraudimo sutartis galiojo nuo 2002-05-15 iki 2012-12-31. Munich Re reitingas ataskaitos ruošimo metu pagal Standard & Poor's vertinimą yra AA- (very strong). Draudimo sutartys, sudarytos nuo 2013-01-01, yra perdraustos perdraudimo įmonėje RGA International pagal 2013-01-01 įsigaliojusią sutartį. RGA International reitingas ataskaitos ruošimo metu pagal Standard & Poor's vertinimą yra AA- (very strong). Persidraudžiamos rizikos pobūdis, perduodamos draudimo sumos ir maksimalios prisiimamos rizikos pagal draudimo grupes abiejose persidraudimo sutartyse sutampa. Gyvybės draudimo, mirties nuo nelaimingų atsitikimų ir kritinių ligų rizikos yra persidraudžiamos perviršio persidraudimu, kai perdraudikas apmoka išmokos dalį, viršijančią persidraudimo sutartyje numatytą sumą.

Perdraudimo ir persidraudimo veiklos turtą sudaro perdraudikų dalis techniniuose atidėjiniuose, apskaičiuota remiantis tokiais pačiais principais kaip ir techniniai atidėjiniai. Perdraudikams tenkanti techninių atidėjinių dalis nustatoma pagal atitinkamų persidraudimo sutarčių sąlygas prognozuojant perduodamos rizikos pinigų srautus – perdraudimo įmokas, išmokas, išlaidas. Taikomos tokios pačios prielaidos kaip ir techninių atidėjinių skaičiavimui.

Sutarčių su specialiosios paskirties įmonėmis sudaryta nėra.

D.2.1.5 Reikšmingi skirtumai tarp techninių atidėjinių pagal IFRS ir Mokumas II

Techniniai atidėjiniai, vertinami Mokumas II tikslais, yra mažesni nei techniniai atidėjiniai, sudaromi pagal IFRS apskaitos principus dėl kelių priežasčių. Visų pirma, vertinant techninius atidėjinius pagal Mokumas II, atsižvelgiama į prognozuojamą pelną, gautiną iš galiojančių draudimo sutarčių. Tai apima tiek pelną iš draudimo rizikos, tiek iš išlaidų.

	Techniniai atidėjiniai pagal Mokumas II	Techniniai atidėjiniai pagal IFRS	Skirtumas
D. Gyvybės draudimo įsipareigojimai			
29. Sveikatos draudimas	-2.145	1	2.146
30. Draudimas, suteikiantis teisę gauti pelno dalį	15.431	18822	3.391
31. Su indeksu ir investiciniais vienetais susietas draudimas	10.720	17153	6.432
32. Kitas gyvybės draudimas	103	97	-7
33. Iš ne gyvybės draudimo sutarčių atsirandantys anuitetai, susiję su sveikatos draudimo įsipareigojimais	0	0	0
34. Iš ne gyvybės draudimo sutarčių atsirandantys anuitetai, susiję su draudimo įsipareigojimais, išskyrus sveikatos draudimo įsipareigojimus	0	0	0
Iš viso:	24.109	36.073	11.963

28 lentelė. Techninių atidėjinių pagal Mokumas II ir IFRS palyginimas

Be to, vertinant techninius atidėjinius Mokumas II tikslais atsižvelgiama ir į draudėjo pasirinkimo laisvę nutraukti sutartį, dėl ko mažėja Bendrovės investicinė rizika, susijusi su garantuotų palūkanų normos rizika.

Galiausiai, techninių atidėjinių sumažėjimą pagal Mokumas II principus taip pat lemia ir galimybė sudaryti sutarties neigiamą techninį atidėjinį (IFRS tikslais sutarties techninis atidėjinys negali būti mažesnis už nulį).

D.2.2 Kiti įsipareigojimai

D.2.2.1 Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla

Įsipareigojimus, susijusius su draudimo veikla, sudaro mokėtinos sumos draudėjams ir draudimo tarpininkams, pavyzdžiui, komisiniai, gražintinos draudimo įmokos. Draudimo ir tiesioginio perdraudimo mokėtinas sumas apima tik tie mokėjimai, kurių terminas yra jau suėjęs. Būsimos mokėtinos sumos yra įvertintos skaičiuojant tiksliausio techninių atidėjinių įverčio pinigų srautus. Dėl trumpos trukmės draudėjams ir tarpininkams mokėtinos sumos yra pripažįstamos lygios mokėtinai sumai.

D.2.2.2 Įsipareigojimai, susiję su perdraudimo ir persidraudimo veikla

Įsipareigojimus, susijusius su perdraudimo ir persidraudimo veikla, sudaro mokėtinos sumos perdraudikams, kurių terminas yra suėjęs.

D.2.2.3 Kitos mokėtinos sumos

Kitos mokėtinos sumos apima mokėjimus darbuotojams, tiekėjams, valstybės institucijoms. Kitų įsipareigojimų straipsnyje apskaitytas sudarytas atostogų rezervas. Balanso sudarymo datai kitos mokėtinos sumos vertinamos mokėtina/įsipareigojimo suma.

D.2.2.4 Kiti įsipareigojimai - sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos

Sukauptos sąnaudos ir ateinančio laikotarpio pajamos sudaro kitus įsipareigojimus. Sukauptos sąnaudos sudaro ataskaitiniam laikotarpiui priskirtinas sąnaudas, kurios nebuvo apskaitytos kaip įsipareigojimai ar atidėjimai. Balanso sudarymo datai kiti įsipareigojimai vertinami mokėtina/įsipareigojimo suma. Ateinančio laikotarpio pajamų bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d. neturėjo.

D.3 Metodų ir prielaidų vertinimo pagal IFRS ir MII skirtumų aprašymas

Didžioji dalis balansinių straipsnių, vertinant finansinės atskaitomybės pagal IFRS ir mokumo tikslais metodais, nekinta. Pagrindiniai skirtumai tarp metodų ir prielaidų, kuriuos Bendrovė naudoja vertinimui mokumo tikslais ir finansinių ataskaitų vertinimui atlikti, atsiranda tose turto rūšyse, kurios finansinėse ataskaitose yra apskaitomos ne tikraja, o amortizuota ar įsigijimo verte, apskaičiuotų palūkanų normos metodu.

Straipsnis	IFRS naudojamas vertinimo metodas	Mokumo tikslais naudojamas vertinimo metodas
Atidėtos įsigijimo sąnaudos	Gyvybės draudime, apskaitomame investiciniais vienetais, tuo atveju, kai įsigijimo sąnaudų patyrimo laikotarpis nesutampa su atskaitymų toms sąnaudoms padengti išskaitymo iš draudimo sutarčių laikotarpiu, kaip atidėtos įsigijimo sąnaudos atvaizduojamas komisinis atlyginimas už sudarytas draudimo sutartis, kurį draudimo Bendrovė pripažino šiuo ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais ir kuris bus pripažintas sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, per kuriuos iš draudimo sutarčių bus išskaičiuoti su sutarties sudarymu susiję atskaitymai.	Nepripažįstama, vertė lygi 0
Nematerialusis turtas	Atidėtos įsigijimo sąnaudos sutartims skaičiuojamos kiekvienam polisui atskirai, komisinį atlygį pripažįstant sąnaudomis per 5 metus pagal Bendrovės patvirtintą tvarką atsižvelgiant į draudimo produkto taikomus įmokos mokesčius.	Nepripažįstama, Vertė lygi 0
Iki išpirkimo laikomi skolos vertybiniai popieriai	Bendrovės nematerialųjį turtą sudaro programinė įranga ir įsigytos teisės (licencijos programinei įrangai). Nematerialusis turtas, kurio įsigijimo savikaina yra ne mažesnė nei 100 eurų, yra priskiriamas ilgalaikiam nematerialiajam turtui.	Nepripažįstama, Vertė lygi 0
Iki išpirkimo laikomi skolos vertybiniai popieriai	Ilgalaikis nematerialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Amortizacija yra skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą per įvertintą turto naudingo tarnavimo laiką, kuris programinei įrangai ir licencijoms yra 3 – 4 metai. Ilgalaikio nematerialiojo turto vertės sumažėjimo, turto nurašymo nuostoliai bei amortizacijos sąnaudos priskiriamos Bendrovės veiklos sąnaudoms.	Tikroji rinkos vertė
Pastatai ir statiniai	Fiksuoto pasibaigimo termino skolos vertybiniai popieriai, kuriuos vadovybė turėjo tikslą ir galimybes išlaikyti iki išpirkimo termino, buvo priskirti laikomam iki išpirkimo termino turtui. Vadovybė nustato atitinkamą grupavimą turto įsigijimo metu.	Tikroji rinkos vertė
Pastatai ir statiniai	Investicijos apskaitoje yra pripažįstamos sandorio dieną ir pirmiausia apskaitomos įsigijimo savikaina. Vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais skolos vertybiniai popieriai, kuriuos Bendrovė ketina ir turi galimybę laikyti iki išpirkimo termino, yra apskaitomi amortizuota savikaina, nustatyta naudojant apskaičiuotų palūkanų normos metodą, atėmus bet kokius pripažintus vertės sumažėjimo nuostolius, kurie atspindi neatgaunamas sumas. Metinė gautų nuolaidų ar vertės perviršio įsigyjant vertybinius popierius, laikomus iki išpirkimo termino, amortizacija yra kaupiama su kitomis investicijų pajamomis (sąnaudomis) per visą investicijų terminą tokiu būdu, jog pripažįstamos pajamos (sąnaudos) yra pastovios ir tolygios per visą investicijų laikotarpį.	Tikroji rinkos vertė

Materialusis turtas	Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai, išskyrus pastatus, yra apskaitomi įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Nusidėvėjimas pradamas skaičiuoti nuo kito mėnesio po nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų įvedimo į eksploataciją ir yra skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo skaičiavimo metodą per įvertintą turto naudingo tarnavimo laiką. Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai, įsigyti išperkamosios nuomos būdu, yra nudėvimi per naudingo tarnavimo laikotarpį, taikant tą patį nusidėvėjimo skaičiavimo metodą kaip ir nuosavam turtui.	Nepripažįstama (išskyrus pastatus ir statinius), vertė lygi 0
Perdraudimo ir persidraudimo veiklos gautinos sumos	Vertinama pagal IFRS apskaitos principus.	Vertinama kartu su techninių atidėjinių tiksliausiu įverčiu
Kitas turtas	Kitas turtas apima kitas ateinančio laikotarpio sąnaudas – t.y. iš anksto sumokėtas sumas už turto draudimą, metines licencijų palaikymo sąnaudas, patalpų nuomą. Balanso sudarymo dieną kitas turtas yra vertinamas tikrąja verte, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.	Nepripažįstama, Vertė lygi 0
Techniniai atidėjiniai	Vertinami pagal IFRS apskaitos principus, sudaromi saugaus lygio.	Lygūs tiksliausio įverčio, techninio atidėjinio, skaičiuojamo kaip visuma, ir rizikos maržos sumai
Atidėtieji mokesčiai	Nepripažįstama, Vertė lygi 0	Sudaromi remiantis skirtumu tarp priskirtų turtui ir įsipareigojimams verčių, įvertintų pagal Mokumas II ir verčių, įvertintų mokesčių tikslais

29 lentelė. Vertinimo prielaidų pagal Mokumas II ir IFRS kokybinis palyginimas

Didžiausi kiekybiniai skirtumai tarp turto bei įsipareigojimų pozicijų pagal IFRS ir Mokumas II atsiranda dėl techninių atidėjinių metodikos pasikeitimo, atidėtųjų įsigijimo sąnaudų nurašymo bei sudaryto atidėtųjų mokesčių įsipareigojimo.

Straipsnis	Vertinimas IFRS tikslais	Vertinimas Mokumas II tikslais	Skirtumas (IFRS - MII)
Turtas			
Atidėtos įsigijimo sąnaudos	2.069	0	2.069
Nematerialusis turtas	343	0	343
Materialusis turtas	95	0	95
Iki išpirkimo laikomi skolos vertybiniai popieriai	22.667	23.812	-1.145
Pastatai ir statiniai	26	26	0
Perdraudimo ir persidraudimo veiklos gautinos sumos	0	-149	149
Kitas turtas	21	0	21
Įsipareigojimai			
Techniniai atidėjiniai	36.073	24.109	11.963
Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimas	0	96	-96

30 lentelė. Vertinimo prielaidų pagal Mokumas II ir IFRS kiekybinis palyginimas

D.4 Kita informacija

D.4.1 Prielaidos dėl būsimų valdymo veiksmų

Įmonė nenaudoja vidinio modelio, kuriame įsipareigojimų pinigų srutai būtų nuosekliai suderinti su turto pusės pinigų srutais, todėl įmonės sutarčių portfelio pinigų srutų prognozėse nėra daroma jokių būsimų valdymo veiksmų prielaidų pokyčių skirtinguose scenarijuose, t.y. laikoma, kad įmonės pozicija esant skirtingiems palūkanų normų scenarijams ar pasikeitus draudėjų elgsenai nesikeičia. Tokiu būdu įmonė nenaudoja būsimų valdymo veiksmų pakeitimo kaip techninių atidėjinių mažinimo priemonės esant nepalankių sąlygų scenarijams.

D.4.2 Prielaidos dėl draudėjų elgesio

Daugiausia rizikų, įtakojančių skaičiavimų neapibrėžtumą, yra susiję su draudėjų elgsenos prognozėmis. Visų pirma, naujai sudaromos sutartys gali svyruoti priklausomai nuo ekonominės situacijos ir jų skaičiaus padidėjimas ar sumažėjimas įtakoja techninių atidėjinių lygį. Neapibrėžtumas taip pat susijęs su nutraukimų lygio prognozavimu, kadangi istoriniai duomenys rodo, kad nutraukimų lygio kintamumas yra gana didelis, priklauso nuo politinės bei ekonominės situacijos ir skirtumas tarp prognozės ir realaus stebimo lygio gali svyruoti į skirtingas puses su gana reikšminga paklaida. Prognozuojant pinigų srutus, naudojamos nutraukimų lygio prognozės apima tiek dalinį sutarties nutraukimą, t.y. įmokų mokėjimų sustabdymą, tiek pilną sutarties nutraukimą pagal draudimo rūšį (papildančiojo sveikatos draudimo nutraukimo tikimybės sutampa su pagrindinio draudimo nutraukimo tikimybėmis).

E. KAPITALO VALDYMAS

Bendrovės pagrindiniai kapitalo valdymo tikslai yra užtikrinti pakankamas lėšas Bendrovės įsipareigojimų klientams padengimui bei efektyviai valdyti kapitalą optimizuojant jo naudojimą. Bendrovė yra įdiegusi kapitalo valdymo politiką ir procesus, kurie užtikrina iškeltų kapitalo valdymo tikslų įgyvendinimą. Bendrovės kapitalo valdymo politika užtikrina reikalavimus kapitalo pozicijos vertinimui, valdymui, stebėsenai ir kontrolei, bei atskaitomybei, tuo pačiu numato ir Bendrovės vadovybės veiksmų planą nenumatytų aplinkybių atveju. Bendrovė yra nusistačiusi pasiekti ir nuolat vykdyti mokumo reikalavimus, padengiančius prisiimamos rizikos, kylančios iš Bendrovės vykdomos veiklos, lygį.

Vertinant nuosavų lėšų reikalingumą yra atsižvelgiama į prognozuojamą nuosavų lėšų poziciją verslo plane, tam tikrų numatytų ar jautrumo testavimo metu nustatytų papildomų nuosavų lėšų poreikį, papildomo kapitalo didinimo ar rizikos mažinimo klausimus.

Bendrovė nenaudoja vidinio modelio rizikų vertinimui, todėl prognoziniai vertinimai atliekami standartinės Mokumo kapitalo reikalavimo formulės skaičiavimais ir projekcijomis. Bendrovės rizikos profilio ir standartinės Mokumo kapitalo formulės įverčių analizė rodo, kad Bendrovės rizikos profilis nesiskiria reikšmingai, todėl Standartinė formulė gali būti naudojama mokumo poreikį įvertinimui.

Bendrovės prognozuojamos veiklos apimtys ir atlikta analizė rodo, kad 2018 – 2020 metų laikotarpiu nėra pagrindo papildomam nuosavų lėšų poreikiui, atitinkamai išlaikant aukštą ir stabilų Mokumo rodiklio lygį.

Negana to, Bendrovėje atlikti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai rodo, kad Bendrovė yra gerai kapitalizuota. Bendrovė kasmet peržiūri Kapitalo valdymo planą.

Rizikų apetito dokumente yra nurodyti Bendrovės kritiniai limitai (žalia, geltona ir raudona zonos), kurie yra grindžiami Bendrovės verslo tikslais. Bendrovė siekia, kad mokumo koeficientas būtų žaliojoje zonoje, t.y. nenukristų žemiau 130 %.

E.1 Nuosavos lėšos

Bendrovė turi pakankamai lėšų norminių kapitalo reikalavimų vykdymui, todėl tiki, kad per planuojamą laikotarpį galės ir toliau vykdyti šiuo metu taikomus norminius kapitalo reikalavimus. Nuosavos lėšos yra visiškai padengtos tinkama 1 lygio elementų suma, Bendrovė 3 metų laikotarpyje nenumato mokėti dividendų dėl sukaupto nuostolio. Prognozuojamos Bendrovės lėšos yra pakankamos vykdyti visus būsimus SCR pagal

Bendrovės poreikius, būtinybės didinti pagrindines nuosavas lėšas nėra. Tačiau Bendrovės vadovybė turi omenyje galimus nuokrypius, ypač susidarius itin nepalankioms sąlygoms arba įvykus kitiems reikšmingiems aplinkos pokyčiams. Informacija apie nuosavas lėšas pateikiama lentelėje apačioje bei Priedo S.23.01.01 lentelėje.

	Viso	1 lygis – neapriboti elementai	1 lygis – apriboti elementai	2 lygis	3 lygis
Įstatinis (pasirašytasis) kapitalas	7.169	7.169			
Įstatinio kapitalo akcijų priedai					
Pradinis kapitalas, narių įnašai lygiaverčiai pagrindiniam nuosavam kapitalui savidraudos ar panašaus tipo įmonėse					
Subordinuotos dalyvaujančių narių sąskaitos					
Perviršis					
Privilegiuotosios akcijos					
Akcijų priedai susiję su privilegiuotomis akcijomis					
Išlyginimo rezervas	10.107	10.107			
Subordinuoti išsipareigojimai					
Atidėtojo mokesčių turto vertė					
Kiti nuosavų lėšų elementai, patvirtinti priežiūros institucijos kaip nuosavos lėšos, nenurodyti aukščiau					
Nuosavos lėšos, kurios neatskleidžiamos kaip išlyginimo rezervas, ir neatitinka Mokumas II nuosavų lėšų kriterijų					
Atskaitymai už dalyvavimą finansinių ir kredito institucijų rinkoje					
Pagrindinės nuosavos lėšos po atskaitymų, iš viso	17.276	17.276	0	0	0

31 lentelė. Nuosavos lėšos pagal lygius

Visos turimos nuosavos lėšos yra tinkamos minimalaus ir mokumo kapitalo padengimui.

	Turima	Tinkama
Nuosavos lėšos SCR padengimui	17.276	17.276
Nuosavos lėšos MCR padengimui	17.276	17.276

32 lentelė. Nuosavos lėšos pagal tinkamumą SCR ir MCR padengimui

E.2 Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas

Mokumo kapitalo reikalavimas (SCR) yra lėšų suma, kurią kompanija turi laikyti tam, kad atitiktų Mokumas II direktyvos reikalavimus. SCR dydis yra vertinamas atsižvelgiant į visas kiekybiškai galimas įvertinti rizikas. Bendrovė SCR dydžio vertinimui naudoja standartinę formulę, netaiko nei pilno, nei dalinio vidaus modelio. Nenaudojamos jokios ilgalaikių garantijų priemonės, be to, Bendrovė netaiko supaprastinto apskaičiavimo formulę. Atlikus analizę jokių reikšmingų rizikos pobūdžio nuokrypių nuo standartinę formulę pagrindžiančių prielaidų nerasta. Esminiai pokyčiai Bendrovės rizikos profilyje nėra numatomi.

E.2.1 Minimalaus kapitalo reikalavimas

Bendrovės minimalaus kapitalo reikalavimas (MCR) yra lygus absoliučiai žemiausiai ribai (3.700 tūkst. Eur), kadangi tiek apskaičiuotas tiesinis MCR, tiek apskaičiuotas sudėtinis MCR yra mažesni už ją. Detalesnis MCR pateikiamas lentelėje apačioje bei Priedo S.28.01.21 lentelėje.

MCR skaičiavimai	Tūkst. EUR
Tiesinis MCR	680
SCR	7.434
MCR viršutinė riba	3.345
MCR apatinė riba	1.858
Sudėtinis MCR	1.858
Absoliuti MCR apatinė riba	3.700
Minimalaus kapitalo reikalavimas	3.700

33 lentelė. Minimalaus kapitalo reikalavimo įvertinimas

E.2.2 Mokumo kapitalo reikalavimas

Mokumo kapitalo reikalavimo vertinimas naudojant standartinę formulę remiasi gyvybės, negyvybės, rinkos, sveikatos ir sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikų moduliais, susijusiais su atitinkamais submoduliais, kurie yra įtraukiami į standartinę formulę naudojant koreliacijų matricas tiek pagrindinio modulio, tiek ir submodulių lygmenyje. Vėliau įtraukiamas (nekoreliuojantis) nematerialaus turto modulis, taip apskaičiuojant BSCR. Galiausiai atsižvelgiama į operacinės rizikos komponentę, patikslinimą dėl galimybės padengti nuostolius techniniais atidėjimais ir atidėtaisiais mokesčiais tam, kad būtų gaunamas bendras SCR.

2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovės didžiausios rizikos buvo rinkos, gyvybės ir sveikatos draudimo veiklos. Detalesnis SCR skaidymas pateikiamas lentelėje apačioje bei Priedo S.25.01.21 lentelėje.

	Mokumo kapitalo reikalavimas, tūkst. EUR
Rinkos rizika	2.519
Sandorio šalies įsipareigojimų neįvykdymo rizika	118
Gyvybės draudimo veiklos rizika	3.621
Sveikatos draudimo veiklos rizika	3.746
Ne gyvybės draudimo veiklos rizika	0
Diversifikacija	-2.922
Nematerialaus turto rizika	0
Pagrindinis mokumo kapitalo reikalavimas	7.081
Mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimai	
Korekcija dėl RFF/MAP nSCR sujungimo	0
Operacinė rizika	408
Patikslinimas dėl galimybės padengti nuostolius techniniais atidėjimais	0
Patikslinimas dėl galimybės padengti nuostolius atidėtaisiais mokesčiais	-55
Kapitalo reikalavimas verslui, veikiančiam pagal 2003/41/EC direktyvos 4 str.	0
Mokumo kapitalo reikalavimas be papildomo kapitalo	7.434
Jau nustatytas papildomas kapitalas	0
Mokumo kapitalo reikalavimas	7.434

34 lentelė. Mokumo kapitalo sudėtis pagal rizikas

2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovės mokumo rodiklis buvo 232% (2016 m. gruodžio 31 d. 202%). Dividendų mokėjimas už 2017 metus nebuvo patvirtintas. SCR ir mokumo padengimo rodiklio pokytį per 2017 metus labiausiai įtakojo nerizikingų palūkanų normų kreivės pasikeitimas, peržiūrėtos prognozuojamų administracinių išlaidų prielaidos bei kiti neesminiai mokumo kapitalo reikalavimo skaičiavimo metodikos pasikeitimai.

E.2.3 Informacija apie naudojamus standartinės formulės parametrus

Ataskaitos datą Bendrovė taikė standartinius standartinės formulės parametrus, t.y. apskaičiuodama gyvybės, ne gyvybės ir sveikatos draudimo rizikos modulius, standartinės formulės struktūroje jokių naudojamų parametru nekeitė atitinkamais įmonei būdingais parametrais.

E.3 Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, taikymas apskaičiuojant kapitalo reikalavimą

Apskaičiuodama kapitalo reikalavimą, Bendrovė netaikė įsipareigojimų trukme pagrįsto nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio.

E.4 Standartinės formulės ir bet kokių taikomų vidaus modelių skirtumai

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė mokumo kapitalo reikalavimo apskaičiavimui vidaus modelio netaikė.

E.5 Kapitalo reikalavimų nesilaikymas

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovėje nebuvo kapitalo reikalavimų nesilaikymo atvejų.

E.6 Kita informacija

Bendrovė planuoja mokėti akcininkams dividendus tada, kai bus padengti visi sukaupti nuostoliai. Bendrovės vertinimu, pradedant nuo 2020 metų numatoma dividendams skirti 50 proc. grynojo pelno. Nustatydama dividendų dydį, Bendrovė užtikrina, kad Bendrovės turimos nuosavos lėšos paskelbus ar išmokėjus dividendus nebus mažesnės, nei būtinos mokumo kapitalo reikalavimų vykdymui.

PRIEDAS. Kiekybinės informacijos lentelės.

Priede pateikiamos kiekybinės informacijos lentelės. Lentelėse pateikiami duomenys 2017 m. gruodžio 31 d., jei nenurodyta kitaip. Lentelėse visi skaičiai pateikiami tūkstančiais eurų, jei nenurodyta kitaip. Atskleidžiama tik Bendrovės veiklai aktuali informacija ir neaktualios kiekybinės informacijos lentelės (S.17.01.02, S.19.01.21, S.25.02.21, S.25.03.21, S.28.02.01) pateikiamos nėra.

Lentelės numeris	Lentelė
S.02.01.02	Balansas
S.05.01.02	Įmokos, išmokos ir sąnaudos pagal draudimo rūšis
S.05.02.01	Įmokos, išmokos ir sąnaudos pagal šalis
S.12.01.02	Gyvybės ir sveikatos draudimo, apskaičiuojamo pagal panašius į gyvybės draudimo metodus, techniniai atidėjiniai
S.22.01.21	Ilgalaikių garantijų ir pereinamojo laikotarpio priemonių poveikis
S.23.01.01	Nuosavos lėšos
S.25.01.21	Mokumo kapitalo reikalavimas, apskaičiuojamas taikant standartinę formulę
S.28.01.01	Minimalaus kapitalo reikalavimas – tik gyvybės draudimo arba tik ne gyvybės draudimo ar perdraudimo veikla

35 lentelė. Kiekybinių lentelių sąrašas